

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Ζωνικά

ΕΤΟΣ 23ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΟΥ 98 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

ΕΚΛΙΜΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Η πυρπόληση της αγοράς της Καρδίτσας (18 προς 19 Αυγούστου 1881) (Τρίτο και τελευταίο)

απελευθέρωση 18 προς 19 Αυγούστου, οι Καρδίτσιώτες, μετά τον έφερνο ενθουσιασμό και το γλεντοκόπι ως αργά τα μεσάνυχτα, όπως γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο, ξεθεωμένοι έπεσαν για ύπνο· και τότε έξπασε η πυρκαγιά απ' άκρη σ' άκρη της αγοράς.

Το ερειπωμένο εργοστάσιο της Ηλεκτρικής Εταιρείας στην Αγορά

Είναι αναγκαίο να διευκρινίσουμε ότι τα καταστήματα στην αγορά της Καρδίτσας ήταν συνεχόμενες ξύλινες παράγκες και ανήκαν στην πλειονότητά τους σε Τούρκους ιδιοκτήτες, οι οποίοι τις ενοικίαζαν στους έλληνες εμπόρους και ζούσαν· οι περισσότεροι τουλάχιστον από το νοίκι, χωρίς να εργάζονται! Για το σκοπό αυτό οι Τούρκοι, μέχρι τα τελευταία χρόνια πριν την απελευθέρωση, δεν επέτρεπαν στους Έλληνες να χτίζουν στην πόλη καταστήματα και κατοικίες. Το τελευταίο επιτεύχθηκε με πολλούς κόπους και ύστερα από τα διατάγματα "Χάτι Χουμαγιούν" και "Χάτι Σερίφ" που αναγκάστηκε να εκδώσει ο σουλτάνος, ώστε όλοι οι υπήκοοι της οθωμανικής αυτοκρατορίας να έχουν "τα ίδια δικαιώματα".

Στην κατάσταση επομένων που βρίσκονταν τα καταστήματα της αγοράς

Γράφει ο Λάμπρος
Γριβέλλας
lampgriv@gmail.com

- 1) Λάμπρος Γριβέλλας: "Η πυρπόληση της αγοράς της Καρδίτσας" .....σελ. 1-3
- 2) Παναγιώτης Κατσιούλας: "Ο δάσκαλος Βασίλης Νάκος και η μάνα μου..." 1-3
- 3) Θωμάς Κίσσας: "Τα γουμαρόξυλα" 14
- 4) Βασίλης Καραγιάννης: "Μια φωτογραφία απ' τα παλιά" 14
- 5) Μάρκος Παππάς: "Τα βιβλία (ποίημα)" 2
- 6) Γιώργος Σαββάλας: "Ισως άνθρωπος" 2
- 7) Νικόλαος Πολίτη: "Παραδόσεις του ελληνικού λαού" 2
- 8) Κονιωνικό-Συνδρομές-Προσφορές-Ανέδοτα.....2
- 9) Σούλα Τόσκα-Κάμπη: "Τραγούδια της Εφντιάς" 5
- 10) Γιάννη Βλαχογιάννη: "Της Κλανομάρως τα καύματα τα" 5
- 11) Φωτογραφίες μελών της οικογένειας των Ζογλοπαΐων 6
- 12) Διακρίσεις συγχωριανών 7
- 13) Εορταστικά 7
- 14) Αγγελος Ζαχαρόπουλος: "Σκέψεις γύρω από τη συμπεριφορά ορισμένων κρατών μελών της Ε.Ε." 8
- 15) Εκδρομή στον Ίταμο το έτος 1939 8
- 16) Πέτρος Παπαζαρκάδας: "Το Πάσχα των παιδικών μου χρόνων" 9
- 17) Τα βότανα του τόπου μας: Κουνουκλά 9
- 18) Εγκατάσταση των Ματσουκιών στο Ζωγλόπιτελευταίο 10
- 19) Παρμενίων Μπάλος: "Τα πέτρινα μαθητικά μας χρόνια (διήγημα)" 11
- 20) Λάμπρος Γριβέλλας: "Η καρδερίνα (διήγημα)" 11
- 21) Βασίλης Καραγιάννης: Βιβλιοπαρουσίαση 12
- 22) Ο θέρος και τ' αλώνια (χρονικό) 12

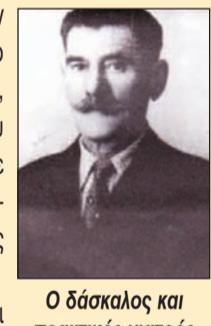
Συνέχεια στην 3η σελ.

Ο δάσκαλος Βασίλης Νάκος και η μάνα μου

Ήταν ανήμερα της Αγίας Παρασκευής του 1941. Η μάνα μου πήγε να δέσει το γαϊδουράκι στο λιβάδι, πάνω από το σπιτάκι στο Ζωγρί, δεν πρόσεξε και πάτησε ένα χόρτο που ήταν κομμένο με την κουσιά. Το χόρτο, καθώς ήταν ξυπόλιτη, τρύπησε τον παράμεσο του αριστερού ποδιού της, έτρεξε λίγο αίμα, μα δεν έδωσε σημάσια. Άλλωστε πράτες βοήθειες δεν υπήρχαν εκείνη την εποχή στα εξοχικά σπίτια.

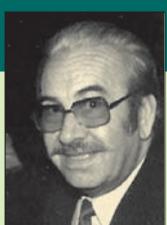
Μετά από μια μέρα το πόδι άρχισε να πονάει φοβερά, ήταν φανερό πια ότι είχε πάθει μόλυνση, και ο πόνος μέρα τη μέρα δυνάμωνε και το δάχτυλο είχε πρηστεί και μελανίσει. Τρεις μέρες αργότερα ο πατέρας μου την πήγε στο νοσοκομείο στην Καρδίτσα, γιατί η κατάσταση είχε επιδεινωθεί. Οι γιατροί

Ο δάσκαλος και πρακτικός γιατρός
Βασίλης Νάκος

Συνέχεια στην 3η σελ.

Τα γουμαρόξυλα

Γράφει ο
Θωμάς Κίσσας

Αύγουστος. Οι δουλειές στα χωράφια σχεδόν τελείωσαν. Τα σιτάρια, αλωνισμένα, ο καρπός στ' αμπάρια. Τα καλαμπόκια λίγα. Οι κήποι χαλασμένοι. Τα ζώα λεύτερα από τις αγροτικές δουλειές. Τώρα ήρθε ο καιρός να ασχοληθούμε με τα καυσόξυλα. Κάθε οικογένεια έπρεπε να συγκεντρώσει 50 - 60 φορτία ξύλο για τις ανάγκες του σπιτιού αλλά και για το παζάρι. Η μάνα μου πήρε εργάτες, δύο να κόβουν με την κόφτρα και ο τρίτος να σχίζει τα κούτσουρα. Μικρός βοηθόυσα τη μάνα μου στη μεταφορά από το δάσος στις Βραχιές ως το χωράφι της Τσιουκολένης στης Τόμινας.

Εκεί τα τρακαδιάζαμε, με τρία δρομολόγια την ημέρα τα

Συνέχεια στην 4η σελ.

Μια φωτογραφία απ' τα παλιά Παλιές στρατιωτικές αναμνήσεις

Γράφει ο
Βασίλης Χρ.
Καραγιάννης

Τελευταία με απασχολούσε μια σκέψη. Να ερευνήσω το φωτογραφικό μου αρχείο και να επιλέξω 15-20 φωτογραφίες, οι οποίες εκφράζουν τη ζωή μου από τότε που ήμουν μαθητής στο δημοτικό σχολείο της Ραχούλας μέχρι σήμερα. Τις φωτογραφίες αυτές σκέπτομαι να τις κορνίζωσαν και κάθε ημέρα να αντικρίζω της μακρόχρονης ζωής μου που ο φωτογραφικός φακός φρόντισε να αποτυπώσει. Μέσα στις φωτογραφίες αυτές θεωρούσα απαραίτητη και πιο σημαντική αυτή που πολάρω μπροστά στο κτίριο της Ζωσμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ιωαννίνων, στρατιώτης και συνάμα πρωτοετής σπουδαστής μαζί με τέσσερις άλλους συναδέλφους με την διπλή ιδιότητα του συναδέλφου στρατιώτη και σπουδαστή. Είχα όμως αμφιβολία εάν υπάρχει στο αρχείο μου και αυτό επιβράδυνε την υλοποίηση της σκέψης μου αυτής.

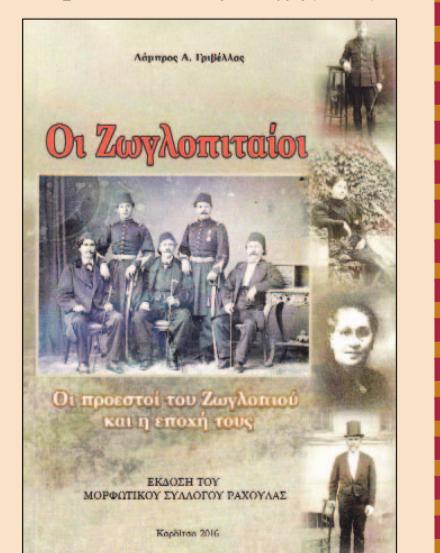
Ένα βράδυ, πρόσφατα, επιστρέφοντας από το χωριό, βρήκα στο σπίτι τη συνθησιμένη αλληλογραφία: Ο.Τ.Ε., Δ.Ε.Η., Δ.Ε.Υ.Α.Κ., διάφορα άλλα και μεταξύ αυτών ένα φάκελο μεγάλο, ο οποίος όμως φανιόταν, εκ πρώτης όψεως, σχεδόν άδειος. Το όνομα του

Στρατιώτες και σπουδαστές, στην Ζωσμαία Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων (1952-1954)
Από τα αριστερά: 1) Μπαρούτας Γεώργιος (Παπαδάτες Αιτωλοακαρνανίας), 2) Φίλιππας Παναγιώτης (Νυδρί Λευκάδας), 3) Καραγιάννης Βασίλειος (Ραχούλα Καρδίτσας), 4) Παπαμώκος Βασίλειος (Σέλινη Θεσπρωτίας), 5) Στουρνάρας Γεώργιος (Δομνίστα Ευρωπαίας)

Συνέχεια στην 4η σελ.

Εκδόθηκε από τον Μορφωτικό Σύλλογο Ραχούλας και κυκλοφόρησε το βιβλίο:
"Οι Ζωγλοπιταίοι. Οι προεστοί του Ζωγλοπού και η εποχής τους"

Το βιβλίο διατίθεται από τον Μορφωτικό Σύλλογο Ραχούλας, ύστερα από συνεννόηση με τον πρόεδρο στα τηλέφωνα: 24410/41333 και 6976777462.

Η πυρπόληση της αγοράς της Καρδίτσας

Συνέχεια από τη σελ. 1

και μέσα στην αυγουστιάτικη ζέστη, δεν ήθελαν και πολύ να αρπάξουν φωτιά. Η απώλεια για τους Καρδίτσιων εμπόρους δεν ήταν τα καταστήματα, αλλά τα εμπορεύματα, όπως θα δούμε στην ανταπόκριση του δημοσιογράφου στην εφημερίδα του. Για τις Αρχές όμως της απελευθερωμένης πόλης το πρόβλημα που έπρεπε να λυθεί ήταν ποιος ή ποιοι έβαλαν τη φωτιά. Για το θέμα αυτό διατυπώθηκαν δύο απόψεις: Σύμφωνα με την πρώτη, η φωτιά μεταδόθηκε από τα αναμμένα φαναράκια που άφησαν οι Καρδίτσιων έξω από τις πόρτες τους, όταν πήγαν για ύπνο. Αυτό ανακοινώθηκε και στις εφημερίδες:

"Παλιγγενεσία" 23/8/1881

"Τηλεγραφικώς διεβιβάσθη η λυπηρά είδησης της πυρπολήσεως μεγίστου μέρους της αγοράς της Καρδίτσης κατά το μεσονύκτιον της 19ης προς την 20ην φθίνοντος (σ.σ. το αληθές είναι 18 προς 19). Η πυρκαϊά μετεδόθη εκ των φώτων της φωταφίας και απετέφρωσεν 142 μαγαζεία. Το πυρ μόλις κατεστάλη την πρώιαν και αι ζημίαι λέγονται μεγάλαι, διότι οι κάτοικοι προ της ενώσεως είχον επισωρεύσει πολλά εμπορεύματα".

Την ίδια άποψη συμμερίζεται και η αθηναϊκή εφημερίδα "Αλήθεια" στο φύλο της 23/8/1881:

"Πυρκαγιά εκραγείσα εν Καρδίτση απετέφρωσε 142 μαγαζεία. Αύτη προήλθε εκ των φώτων τα οποία είχον ανάψει οι κάτοικοι, πανηγυρίζοντες την ένωσήν των με την Ελλάδα".

Άλλη όμως είναι η εκδοχή του Λαρισαίου ανταποκριτή της πρώτης εφημερίδας που δημοσιεύτηκε οχτώ μέρες αργότερα:

"Παλιγγενεσία" 31/8/1881

Εν Λαρίσῃ τη 19η Αυγούστου 1881

"Ο ενθουσιασμός ο καταλαβών τους Θεσσαλούς επί τη ελεύσει του ελληνικού στρατού είναι απερίγραπτος. Χιλιάδες πολλαί εγχωρίων μετέβησαν εις το στρατόποδον της Καρδίτσης, όπως ίδωσι εκ του πλησίον τους έλληνας στρατιώτας. Αναχωρούντες δε εκείθεν διηγούντο μετ' εθνικής υπερηφανείας τας αρετάς των ελλήνων στρατιωτών εν συγκρίσει με τους Τούρκους. Άλλ' ενώ οι χριστιανοί επιδίδοντο αμέριμνοι εις την έξαλλον εκδήλωσιν της ακράτου αυτών χαράς, οι Τούρκοι, οίκει(στα σπίτια τους) μένοντες, πονηρά εβουλεύοντο. Η χαρά δεν είχε μειωθεί παντάπασιν, οι δε άνθρωποι ήσαν εξ αυτής μεθυσμένοι, ότε πυρκαϊά εκραγείσα εν τω κεντρικωτέρω μέρει της πόλεως απετέφρωσεν το τρίτον αυτής. Αι ηρωικά προσπάθειαi του αρχηγού κ. Σούτσου και των κ. αξιωματικών και

των στρατιωτών προς διάσωσιν της πυρπολουμένης πόλεως απέβησαν μάταιοι. Το φοβερόν στοιχείον ασπλάχνως ελυμαίνετο το πλείστον μέρος της αγοράς και ικανά οικίας. Μ' όλα ταύτα, τη συντόνων ενεργεία του στρατού, ικανά εμπορεύματα εσώθησαν. Συνελήφθησαν άχρι τούδε ύποπτοι δια τον εμπρησμόν 8 οιθωμανοί. Λέγεται ότι ενοχοποιούνται και τινες βέδες της Καρδίτσης και της Λαρίσης. Άλλ' ουδέν τούτων δυνάμεθα να επιβεβαιώσωμεν. Το αληθές όμως είναι ότι οι οιθωμανοί, ακούντες την εν Καρδίτση συμβάσαν πυρκαϊάν, εχάρησαν καθ' υπερβολήν. Αναισχύντως μάλιστα διέδωσαν ούτοι ότι τα διασωθέντα πράγματα διήρπασσεν ο ελληνικός στρατός. Τοιαύτα και αναισχυντότερα έτι άλλα ψεύδη πλάττουσι και διαδίουσιν οι Τούρκοι, οίτινες ό,τι ελληνικόν, θεωρούν ως κακόν.

"Πολλοί οιθωμανοί μετανάστευσαν μέχρι τούδε, αλλά πλείονες έτι προτίθενται να μεταναστεύσουσι, διότι οι ίδιοι πασάδες και μάλιστα ο Χεδαίτ, ου μόνον εκφοβίζουσιν αυτούς λέγοντες ότι δήθεν θέλουν υποστεί τα πάνδεινα παρά των Ελλήνων, αλλά και ευκολίας παρέχουσιν αυτοίς προς μετανάστευσιν. Δέκα και τέσσερις οιθωμανοί εκ Δομοκού, επικεφαλής έχοντες τον τιαροφόρον ψάμην αυτών, παρουσιάσθησαν εις τον Χεδαίτ πασάν, ζητούντες μέρος προς κατοικίαν. Ούτος δ' έδωκεν αυτοίς τοιούτον παρά τη Βέρροιαν της Μακεδονίας, επειπόν να αναχωρίσουσιν εκεί αμέσως. Κατά τας τελευταίας ταύτας ημέρας πολλοί πασάδες, εν οις και ο Ρετζέπ, μετά των οικογενειών αυτών, ανεχώρησαν ως και πολλοί των εγχωρίων οιθωμανών και μάλιστα υπάλληλοι. Αύριον δε η πόλις ημών απαλάσσεται των τουρκικών αρχών, αποστέλλομένων των αρχείων εις Σέρβια, όπου συνιστάται μουτεσεριφλίκιον (υπονομαρχία)".

Τι ακριβώς συνέβη όμως; Εκδηλώθηκε τυχαία από τα αναμμένα φαναράκια η πυρκαγιά ή την προκάλεσαν οι Τούρκοι για να εκδικηθούν; Και, ενώ η ανταπόκριση στάλθηκε από τη Λάρισα στις 19 Αυγούστου, γιατί η δεύτερη εκδοχή δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα στις 31 Αυγούστου; Όλα τα παραπάνω δημιουργούν εύλογο προβληματισμό για την αιτία της πυρκαγιάς.

Σύμφωνα με το περιεχόμενο της συνθήκης παραχώρησης της Θεσσαλίας, οι τούρκοι κάτοικοι απολάμβαναν τα ίδια δικαιώματα με τους Έλληνες πολίτες. Για να τηρηθούν οι όροι της συνθήκης, η κυβέρνηση επέστησε την προσοχή των νεοεγκατασταθείσων αρχών και του στρατού, ώστε να μην

προκληθούν εκ μέρους των Ελλήνων πράξεις αντιποίων εις βάρος των τέως δυναστών τους Τούρκων. Η δεύτερη ανταπόκριση μας οδηγεί στο ασφαλές συμπέρασμα ότι οι Αρχές υποπτεύονταν ως υπεύθυνους της πυρκαγιάς τους Τούρκους και, ασφαλώς θα είχαν κάποια στοιχεία συλλέξει, για να συλλάβουν οχτώ Τούρκους, ως υπεύθυνους. Δεν ανακοίνωσαν όμως τίποτε από αυτά στο κοινό την πρώτη μέρα, από φόβο μήπως οι αγανακτισμένοι Καρδίτσιωνες ξεσπούσαν τη δίκαιη οργή τους στους Τούρκους κατοίκους, με απρόβλεπτες διπλωματικές συνέπειες για τη κυβέρνηση και τη χώρα. Πρέπει να λάβουμε υπόψη και ένα ακόμη γεγονός που συνηγορεί ότι η φωτιά μπήκε από ανθρώπινα χέρια. Εκατόν σαράντα δύο (142) καταστήματα, όσο εύφλεκτα και αν ήταν, δεν θα καίγονταν σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, αν η φωτιά δεν έμπαινε από πολλές εστίες. Εξάλλου, εκείνη τη βραδιά στην Καρδίτσα, εκτός από τους πολίτες υπήρχε και ένα τάγμα στρατού, που θα μπορούσε να τη σβήσει στο αρχικό της στάδιο. Το συμπέρασμα που βγαίνει από τα παραπάνω είναι ότι την πυρκαγιά την προκάλεσαν οι Τούρκοι, αλλά το πράγμα αποσοβήθηκε για να αποφευχθούν διπλωματικά επεισόδια. Εντούτοις, "ουδέν κακόν αμιγές καλού". Σύμφωνα με την άποψη του εκδότη της εφημερίδας "Θεσσαλιώτις" Απόστολου Σαμαρόπουλου, η πυρκαγιά καθάρισε την Καρδίτσα από τις άθλιες παράγκες, "βοήθησε" στη χάραξη του νέου σχεδίου της πόλης και στη θέση τους χτίστηκαν, σύγχρονα για την εποχή, καταστήματα με λιθοδομή και πυρόλιθους (τούβλα), πολλά από τα οποία σώζονται ακόμη στην περίμετρο της κεντρικής πλατείας, όσο και αν οι καταστηματάρχες προσπαθούν να τα ...εκσυγχρονίσουν με εξωτερικούς καλλωπισμούς!

Στο δεύτερο μέρος της ανταπόκρισης της "Παλιγγενεσίας" από τη Λάρισα, αναφέρεται ότι οι πασάδες μεταχειρίστηκαν όλα τα μέσα που είχαν στη διάθεσή τους για να πείσουν τους τούρκους κατοίκους της Θεσσαλίας να μεταναστεύσουν στην Τουρκία. Αντίθετα οι ελληνικές αρχές παρότρυναν τους Τούρκους να μην επηρεάζονται από την προπαγάνδα της μετανάστευσης και να παραμείνουν στον τόπο τους. Και οι δύο απέβλεπαν στο χρήμα των Τούρκων κατοίκων της Καρδίτσας. Οι μεν Τούρκοι επιδίωκαν την εισαγωγή συναλλάγματος στη χώρα τους από την πώληση των τούρκικων περιουσιών στη Θεσσαλία, οι δε Έλληνες προπαγάνδιζαν την παραμονή των Τούρκων, διότι ήταν οι μόνοι που διέθεταν χρήματα στην αγορά. Στη διελκυστίνδα αυτή νικητές βγήκαν οι Τούρκοι.

Ο δάσκαλος Βασίλης Νάκος και η μάνα μου

Συνέχεια από τη σελ. 1

του έδωσαν κάποια φάρμακα, κυρίως παυσίπονα, γάζες και επιδέσμους και του είπαν πως, αν σε τρεις μέρες δεν πάρει το καλύτερο, να την ξαναπάι. Αντί για καλύτερα όμως το πόδι είχε προστεί και μελανίσει και έτσι οδηγήθηκε πάλι στο νοσοκομείο. Αυτή τη φορά η απόφαση των γιατρών ήταν ομόφωνη: να κόψουν το πόδι πάνω από το γόνατο, γιατί η μόλυνση θα μεταδιδόταν σε όλο το σώμα. Ο πατέρας μου δεν δέχτηκε και την έφερε πάλι στο Ζωγρί.

Την επομένη ο πατέρας μου πήγε στο χωρίο και βρήκε το συνταξιούχο δάσκαλο Βασίλη Νάκο, που ήταν γνωστός και ως πρακτικός γιατρός. Τον παρακάλεσε να έρθει επειγόντως στο Ζωγρί για να δει τη μάνα μου και εκείνος πρόθυμα δέχτηκε. Όταν είδε την κατάσταση του ποδιού, είπε: θα κάμια ό,τι μπορώ. Του έδωσε ένα σημείωμα, να πάει στην Καρδίτσα και να φέρει οινόπνευμα καθαρό, ιώδιο και γάζες αποστειρωμένες.

- Αύριο το μεσημέρι θα είμαι και εγώ εδώ. Αυτά είπε και έφυγε.

Πράγματι, την άλλη μέρα όλα έγιναν όπως τα παράγγειλε. Ο δάσκαλος κρατούσε στα χέρια του ένα μικρό τόπιο που ήταν η γνωστή τόπε "κλέφτικη αλοιφή". Αφού έβρασε το νερό, έπλυνε την πληγή, την καθάρισε με ιώδιο και καθαρό οινόπνευμα και είπε στον

Τα γουμαρόξυλα

Συνέχεια από τη σελ. 1

κατεβάζαμε στο χωρίο. Τα χωρίζαμε. Όσα ήταν για το παζάρι τα βάζαμε στην αποθήκη για να είναι ξηρά και στεγνά. Τα άλλα που ήταν για το τζάκι τα σκεπάζαμε με παλιολαμπάρινες στην αυλή. Ύστερα από πολλά χρόνια τα δένδρα κόπηκαν και ο τόπος έφεξε. Τα ρουμάνια καταστράφηκαν, τα ρήματα η ανήλητη υλοτομία για καυσόξυλα.

Έπρεπε, θα ωρτήσουν μερικοί, για να διατηρούνται τα δάση μας να μην κόβουν τα ξύλα τους οι χωρικοί μας; Απαντούμε: ΟΧΙ. Μπορούσαν να πάρουν όσα ξύλα χρειάζονταν για τις ανάγκες τους και το δάσος να μην καταστρέφεται. Δεν φθείρει το δάσος το τσεκούρι, αλλά το άτακτο τσεκούρι. Αρκεί να μπαίνουν οι χωρικοί σαν νοικοκυράιοι, και όχι σαν ξένοι επιδρομείς στο δάσος του χωριού τους. Αντί να κόβουν τα νεαρά που βρίσκουν πιο κοντά και πιο πρόχειρα και εύκολα για το τσεκούρι τους, να πάνε λίγο μακρύτερα και να κόβουν γέρικα χοντρά δένδρα τα οποία με κατάλληλο κόψιμο και τεμαχισμό μπορούν με 4-5 δένδρα τέτοια να πάρουν τα ξύλα της χρονιάς τους.

Δεν θυμάμα ποια χρονιά ήταν όταν κόβαμε ξύλα στις Βραχίες. Όλο το χωρίο και εκεί στις Τόμινας ήταν 20-25 τρακάδες ξύλα. Ένα βραδάκι πέρασε από εκεί ένας χωριανός μας και από μια ξένη τρακάδα φόρτωσε (τα έκλεψε) και τα έφερε στο χωρίο. Τα ξύλα ήταν του μπάρμπα Νίκου. Αυτός νόμισε ότι τα κλέψαμε εμείς και ήρθε στο σπίτι να μας ζητήσει το λόγο. Κτύπησε τόσο δυνατά την πόρτα, που μας ξάφνιασε. Πετάχτηκα στο μπαλόνι και τον ακούω να φωνάζει και να λέει: "Τα ξύλα τα μαυρόκαρδα είναι δικά μου". "Μπάρμπα Νίκο, φύγε, δεν είμαι κλέφτης, τα ξύλα τα πληρώσαμε, ρώτα τους εργάτες". Αυτός όμως συνέχισε το παραμύθι, "Τα ξύλα τα μαυρόκαρδα είναι δικά μου, μου τα κλέψατε. Είστε κλέφτες". Έγιν θύμωσα. "Περίμενε", του λέω "να κατεβώ κάτω και θα σου δείξω ποιος είναι κλέφτης, θα σου σπάσω όλα τα πλευρά κι ας πάω φυλακή. Δεν έχω ούτε παιδιά, ούτε σκυλιά, περίμενε, έρχομαι". Ο μπάρμπα Νίκος εξαφανίστηκε. Το βράδυ στο καφενείο πήγα κοντά του και με ήρεμο τρόπο του είπα: "Αν με ξαναπείς κλέφτη δεν θα το γλυτώσεις το ξύλο" και κάθισα να πια ένα τσίπουρο.

Ο μπάρμπα Νίκος δεν είπε τίποτα. Μετά από δυο - τρεις μέρες, μετά την εκκλησία, ήρθε κοντά μου και μου είπε: "Εμαθα ποιος έκλεψε τα ξύλα. Σου ζητώ συγνώμη". Έτσι έληξε το ζήτημα.

Σήμερα απαγορεύεται η κοπή δένδρων για καυσόξυλα. Όλοι αγοράζουν από τον ξυλεμπόρα, το Θάνο. Μόνο ξηρά και κατακείμενα, τα οποία υπάρχουν άφθονα γιατί τα δένδρα σπάζουν από το χιόνι. Ο δασοφύλακας γυρίζει σ' όλο το δάσος και όπου ακούει τσεκούρι ή αλυσοπόριον, προσπαθεί κρυφά να δει ποιος κόβει και τι είδους ξύλα κόβει. Παλαιότερα κόβαμε 3-4 φορτία ξύλα ξηρά, να τα χρησιμοποιήσουμε για το καζαναριό και για το λιώσμιο του λίπους από το γουρούνι. Ο παπάς, ο δάσκαλος, ο Πρόδερος θα πρέπει να ενημερώνουν τους χωριανούς ότι πρέπει να γίνεται συστηματική ξύλευση. Μονάχα έτσι θα σωθούν τα δάση.

Στα τελευταία χρόνια που απαγορεύεται η ξύλευση βλέπω ότι και το Πετροβούνι είναι δασωμένο. Το ίδιο και τα Μαυρόια και το Μαυρογιάννη. Το δάσος κατεβαίνει προς τα κάτω, προς τον κάμπο. Ας το προφυλάξουμε γιατί είναι η ζωή μας.

Μια φωτογραφία απ' τα παλιά Παλιές στρατιωτικές αναμνήσεις

Συνέχεια από τη σελ. 1

αποστολέα με τραβήξεις αμέσως γιατί ήταν του συναδέλφου Γιώργου Στουρνάρα με τον οποίο διατηρώ επαφή και ο οποίος είναι και συνδρομητής στα Ζωγλοπίτικα Χρονικά. Ο συναδέλφος Γιώργος είναι και αυτός ένας από τα πέντε μέλη της στρατιωτικής φωτογραφίας που βγάλαμε μπροστά στο κτίριο της Ακαδημίας, στρατιωτής τότε και αυτός και με τον οποίο τελεώσαμε μαζί την Ακαδημία το έτος 1954. Μέσα στο φάκελο αυτόν ήταν και η εν λόγω φωτογραφία.

Χάρκικα πολύ διότι με έβγαλε από ένα αδιέξοδο, δεδομένου ότι δεν ήμουν σίγουρος ότι την έχω στο αρχείο μου. Παράλληλα, με αναστάτωση ψυχικά γιατί μου θύμισε ολόκληρη τη στρατιωτική μου θητεία που για μένα αποτέλεσε έναν σημαντικό, σπουδαίο και καθοριστικό σταθμό στη ζωή μου και επηρέασε την μετέπειτα πορεία αυτής. Πάρισαντας τη φωτογραφία στα χέρια μου σχεδόν όλη τη νύχτα δεν έκλεισα μάτι και το μιαλό μου, χωρίς να το θέλω, γυρόφερνε στο σημαντικό για μένα σημαντικό πορεία αυτής της επιθεώρησης που με την οποία τελεώσαμε μαζί την Ακαδημία το έτος 1954. Μέσα στο φάκελο αυτόν ήταν και η εν λόγω φωτογραφία.

Ο θάνατος του πατέρα μου στις 6 Αυγούστου 1952 ήταν για μένα μαχαιριά στην καρδιά και αστροπέλει στο κεφάλι μου. Φεύγοντας στις 2-1-1952 από το χωρίο για να καταταγώ στρατιώτης στο ΚΕΒΟΠ Χαϊδαρίου ποτέ μου δεν μπορούσα να φανταστώ ότι τον πατέρα μου θα τον έβλεπα με μια δύμερη άδεια που πήρα για να παραβρεθώ στο χωρίο της Αγίας Παρασκευής και, επιστρέφοντας στη μονάδα μου, θα τον αποχαιρετώσαμε για τελευταία φορά και δεν θα τον έβλεπα πλέον έστω και νεκρό. Ο πατέρας μου ήταν τότε 62 ετών, ακμαίος και σε άριστη υγείαν κατάσταση. Ασχολούνταν εντατικά να επουλώσει πειρηγές που με άφησε ο Εμφύλιος Πόλεμος και εργάζονταν ακούραστα στα χωράφια μας για να ανορθώσει την οικονομία του σπιτιού μας, η οποία τότε ήταν σε κακά χάλια.

Εγώ, αφού τέλειωσα τη βασική τριμηνή εκπαίδευση στα Χαϊδάρι, πήρα μετάθεση για την VIII Μεραρχία και συγκεκριμένα για το 581 βαρύ τάγμα Πεζικού που είχε τότε την έδρα του στο στρατόπεδο Ακραίο έξω από τα Ιωάννινα. Ο Αύγουστος βρήκε το Τάγμα μου στην Πίνδο να κατασκευάζει σχυρωματικά έργα αρχίζοντας από την Κατάφα και προχωρώντας βόρεια φθάσαμε πολύ πάνω από τη Μηλιά Γρεβενών και στρατοπεδεύσαμε στο βουνό Τζαν - Χορταρά, σ' ένα πικούν δάσος οξιάς. Εκεί έλαβα και το θλιβερό, φαρμακώμενο μαντάτο ότι ο πατέρας μου χάθηκε από αυτοκινητικό δυστύχημα. Όταν έφθασα στο χωρίο η ταφή είχε γίνει και βρήκα τη μάνα μου και τις αδελφές μου πινγμένες στο δάκρυ και τυλιγμένες στο πένθος. Εκείνη τη στιγμή ένιωσα ένα βαρύ, ασήκωτο βάρος να πέφτει στους νεαρούς ώμους μου και για μια 15ετία εργάσθηκα σκληρά αντιμετωπίζοντας άπειρες δυσκολίες στην προσπάθειά μου να τακτοποιήσω τις οικογενειακές υποχρεώσεις που άφησε πίσω του ο θάνατος του πατέρα μου.

Η δεύτερη σκληρή, αλλά και νικηφόρα μάχη που έδωσα ως στρατιώτης, ήταν η απόκτηση του πιναρίου της ακαδημίας, το θεωρώ δε αυτό ως μεγάλο κατόρθωμα της ζωής μου και αισθάνομαι γι' αυτό μέχρι σήμερα μεγάλη υπερηφάνεια.

Το φθινόπωρο του 1951 δώσαμε εισαγωγικές εξετάσεις στην Ακαδημία Ιωαννίνων μαζί με την αδελφή μου Παρασκευή και εγώ πέτυχα 7ος, εκείνη δε, ήλθε δεύτερη επιλαχούσα. Μετά την επιτυχία μου ανέβηκα στα Γιάννενα για την εγγραφή μου και να φροντίσω και να γίνεται η ερύθρη στην έγγραφη μου την έρευνη δωματίου. Στην Ακαδημία συνάντησα και το φίλο μου Γιώργο Ντόλκερα, ο οποίος φοιτούσε στο δεύτερο έτος και τελεώσαμε αυτή με άριστα. Η συνάντηση έγινε μέσα στην Ακαδημία. Γεμάτος χαρά ο Γιώργος μου λέει: "Τι έκανες ρε θρύο στα μαθηματικά;" και με οδήγησε στον πίνακα που ήταν αναρτημένα τα ονόματα των επιτυχόντων και η βαθμολογία των μαθημάτων και μου έδειξε το 20 που πήρα στα μαθηματικά. Αυτό, μου λέει ο Γιώργος, δεν έχει προηγούμενο στην Ακαδημία. Για τις εξετάσεις προετοιμάστηκα μόνος μου χωρίς να κάνω φροντιστήριο.

Έπειτα από μικρό χρονικό διάστημα η Ακαδημία προσέλαβε και μικρό αριθμό επιλαχόντων από τα τμήματα αρρένων και θηλέων. Μεταξύ αυτών ήταν και η αδελφή μου Παρασκευή, η οποία αιμέσως ήλθε να εγγραφεί και να παρακολουθεί την Ακαδημία. Γεμάτης χαρά ο Γιώργος μου λέει: "Τι έκανες ρε θρύο στα μαθηματικά;" και με οδήγησε στον πίνακα που ήταν αναρτημένα τα ονόματα των επιτυχόντων και η βαθμολογία των μαθημάτων και μου έδειξε το 20 που πήρα στα μαθηματικά. Αυτό, μου λέει ο Γιώργος, δεν έχει προηγούμενο στην Ακαδημία. Για τις εξετάσεις προετοιμάστηκα μόνος μου χωρίς να κάνω φροντιστήριο.

Στη Ραχούλα πέρασα τις τελευταίες αμεριμνές εβδομάδες φυλλομετρώντας τις ημέρες που με χώριζαν από την επιστράτευση. Με τον πατέρα μου περνούσαμε πολλές ώρες μαζί του, αφού ο χειμώνας μπήκε για τα καλά και το 12ήμερο των Χριστουγέννων έφθασε, πότε συζητώντας για διάφορα πράγματα και πότε εκείνος με συμβούλευσε για τη στρατιωτική ζωή και για τα τυχόν παγίδες. Λες και είχε κάποια αόρατη προσάθηση ότι ο χρόνος μας τέλειωσε. Αυτό δείχνει τη συμπεριφορά του απέναντι μου διότι δεν έκοπλαύσε από κοντά μου.

Από το Σ.Ε.Ο. Καρδίτσας κρίθηκα να υπηρετήσω στο στρατό ως βαθμοφόρος των όλων 90 χιλ. Παρεμπίποντος αναφέρω ότι δεν πρόλαβα να βγάλω το ζητώντας στην Ακαδημία την ένταξη του 1954 και ενώ φοιτούσα στο 2ο έτος της ακαδημίας κατεπειγόντως κλήθηκα ξανά στο Κ.Ε.Β.Ο.Π να εκπ

Δημοτικά Τραγούδια της ξενιτιάς Από το ομότιτλο βιβλίο της Σουλας Τόσκα-Κάμπα

Ανάθεμα ποιος ζήλεψε τ' ασήμι, το λαγάρι
και δεν εζήλεψε μια νια, μια μικροπαντρεμένη.
Όλην ημέρα θέριζε κι αποβραδίς το δένει.
Πραματευτής απέρασε και την καλημερίζει.
-Τ' έχεις, κόρη μ' και θλίβεσαι και βαριαναστενάζεις,
σκύφτεις, παίρνεις δεματικό, με δάκρυα το γεμίζεις;
Μήνα πεινάς, μήνα διψάς, μην έχεις κακιά μάνα;
-Μήτε πεινώ, μήτε διψώ, μήτ' έχω κακή μάνα.
Ξένε μου αναστέναξα και βαριαναστενάζω,
άντρα έχω στην ξενιτιά και λείπει δέκα χρόνια,
κι ακόμα δυο τον καρτερώ και τρεις τον παντυχαίνω,
κι αν δεν ερθεί κι αν δε φανεί, καλόγρια θα γίνω.
Θα πάω σ' έρημα βουνά, θα πάω σε μοναστήρι
και στο κελί θ' ασφαλιστώ, τα μαύρα θα φορέσω.
εκείνον να τρώει η ξενιτιά κι εμέ τα μαύρα ράσα.
-Κόρη μ' ο άντρας πέθανε, ο άντρας σου εχάθη,
τα χέρια μου τον κράτησαν, τα χέρια μου τον θάψαν.
Ψωμί, κερί του μοίρασα κι είπε να το πλερώσεις.
Του δάνεισα κι ένα φιλί κι είπε να μου το δώσεις.
-Ψωμί, κερί του μοίρασες, διπλά θα στα πλερώσω,
αλλά για κείνο το φιλί, να πας να σου το δώσει.

Βορείου Ηπείρου

Τον παλιό ... καλό καιρό

Το βαρέλι

Μέχρι και το 1950 τα καταστήματα της Καρδίτσας δεν ήταν εξειδικευμένα σε συγκεκριμένο είδος εμπορευμάτων. Πουλούσαν ποικιλία εμπορευμάτων, ανάλογα με τις απαιτήσεις των πελατών τους. Ένα από τα μεγαλύτερα καταστήματα, που πουλούσε από καλιγοσφύρια μέχρι παπλώματα, ήταν εκείνο του Γιώργου και του Γιάννη (όνομα και μη χωριό). Οι δυο τους θεωρούνταν υπόδειγμα συνεταίρων στην πόλη, τα πήγαιναν καλά, εμπιστευόταν απόλυτα ο ένας τον άλλο και ποτέ δεν προέκυψαν διαφορές μεταξύ τους. Το κατάστημά τους, εκτός των άλλων, ήταν εξειδικευμένο και στη βαφή υφασμάτων. Εκεί κατέληγαν για βάψιμο όλα τα μάλλινα που κατασκεύαζαν στον αργαλειό τα κορίτσια της επαρχίας για την προΐκα τους. Για το σκοπό αυτό είχαν ένα μεγάλο ράφι με αμέτρητα μεταλλικά κουτιά, διάφορων χρωμάτων, για να επιλέγει καθεμιά το χρώμα της αρεσκείας της. Στο βάθος είχαν και ένα βαρέλι, μέσα στο οποίο διατηρούσαν το ξύδι, απαραίτητο είδος για τη βαφή των μάλλινων.

Όλα πήγαιναν πρίμα μέχρις ότου στο εμπόριο βγήκαν ρούχα και κλινοσκεπάσματα των εργοστασίων και οι αργαλειοί βγήκαν στη σύνταξη. Ξεπούλησαν οι συνεταίροι τα χρώματα από το ράφι του μαγαζιού, στέγνωσε και το βαρέλι με το ξύδι, αλλά κανένας από τους δυο δεν εννοούσε να το απομακρύνει για να μην πιάνει χωρίς λόγο τον τόπο. Με τον καιρό, έπεισε η δουλειά του μαγαζιού και οι συνεταίροι αποφάσισαν να χωρίσουν. Τα μοίρασαν όλα καλά και ωραία, ώσπου έφτασαν στο άδειο βαρέλι. Το βαρέλι το θέλω εγώ, είπε ο Γιώργος. Όλα κι όλα, αλλά το βαρέλι είναι δικό μου, είπε ο Γιάννης. Όχι, δικό μου, όχι, δικό σου, παρ' ολίγο να πιαστούν στα χέρια για ένα άδειο βαρέλι. Επάνω στον καυγά ο Γιάννης ξεστόμισε: Βρε, αδερφέ, εγώ στο βαρέλι έχω χρήματα! Κι εγώ έχω χρήματα, είπε ο Γιώργος!

Οι καλοί συνέταιροι, όταν τους δινόταν ευκαιρία, έκλεβαν και οι δυο από το ταμείο και έριχναν τα χρήματα στο άδειο βαρέλι, καθένας για λογαριασμό του, μη γνωρίζοντας ότι το ίδιο έκανε και ο άλλος! Τελικά, τα πνεύματα ηρέμησαν, οι συνέταιροι ξαναθυμίθηκαν τους παλιούς καλούς καιρούς, άνοιξαν το βαρέλι και μοίρασαν ακριβοδίκαια τα χρήματα που είχε κλέψει ο ένας από τον άλλο. Τώρα που οι έμποροι βγήκαν στη σύνταξη, μετέφεραν και την ιστορία τους στο καφενείο προς τέρψη των θαμώνων.

Για την καταγραφή: Λάμπρος Γριβέλλας

Της Κλανομάρως τα καμώματα

Από τα "Ανέκδοτα" του Καραϊσκάκη

Στο Δίστομο, πριν γίνει ο περίφημος πόλεμος, ήταν με το σώμα του Καραϊσκάκη ένας στρατιώτης, που κανείς δεν ήξερε πούθε κρατούσε η σκούφια του. Κοντός, κουρελιάρης, με μακριά και λερή φουστανέλα, που κατέβαινε ως κάτω από τα γόνατά του, άσκημος, σπανός, ξεραγκιανός και πολύ φοβιτσιάρης. Έκανε στο στρατόπεδο τις γυναικείες δουλειές, έπλενε, ετοίμαζε τα σφαχτά κι έψηνε τα κοκορέτσια και τα σπληνάντερα. Ήταν, μ' άλλα λόγια από κείνους που τους λέγανε στα στρατόπεδα χαντζαρούλες. Τον στρατιώτη αυτόν για τους τρόπους του και για τις ταπεινές δουλειές που έκανε τον λέγαν οι συντρόφοι του Κλανομάρω!

Άμα ζύγωσε λοιπόν ο πόλεμος, η Κλανομάρω άφησε τα συνηθισμένα της και φόρεσε σελάχι και κρέμασε παλάσκες κι έβαλε και μια μακριά κουμπούρα κι αφού ετοιμάστηκε για πόλεμο, παρουσιάζεται ανάμεσα στα παλικάρια, στο φοβερό εκείνο στρατόπεδο. Δε λέγεται η βοή και τα γέλια και τα πειράγματα και τα χωρατά, όταν είδαν την Κλανομάρω τα παλικάρια. Χάλασε ο κόσμος γύρω της, καθώς περνούσε καμαρώνοντας σαν σκεπάρνι η Κλανομάρω, τριγυρισμένη από το πιο διαλεχτό επιτελείο, που θα το ζήλευε κάθε στρατηγός, μ' άλλα λόγια, από τα καλύτερα παλικάρια του Καραϊσκάκη.

Την άλλη μέρα του δοξασμένου εκείνου πολέμου, ενώ οι Αρβανίτες με τον Καρυοφίλμπεη νικημένοι, κινηγόνταν από τους Έλληνες, ο Καραϊσκάκης ακράτητος, φοβερός, τραντάζοντας με τις φωνές του τις ράχες γύρω του, καθώς προχωρούσε με τ' άλογο, κάνει έτσι και βλέπει κρυμμένον άνθρωπο μέσα σε μια πατουλιά. Νόμισε πως ήταν Τούρκος κι αμέσως τραβάει από τη σέλα του μια πιστόλα, έτοιμος να ρίξει. Άξαφνα όμως πηδάει όξω από την πατουλιά η Κλανομάρω και φωνάζει τρομαγμένη:

-Μη, καπετάνε! Είμ'εγώ! Μη, για το Θεό!

Κράτησε ο στρατηγός τ' άλογο και, κάνοντας τάχα πως παραξενεύτηκε, και πιας δεν κατάλαβε τίποτα, λέει στην Κλανομάρω:

-Ορέ, εσύ εδώ μέσα, ορέ Μάρω;

-Τι να κάνω, καπετάνε, βούλωσε το τουφέκι μου και δε μπόραγα να πολεμήσω.

-Να, ορέ Μάρω, πάρε το δικό μου, και σε θέλω να μου φέρεις αρβανίτικα κεφάλια!

Κι αμέσως δίνει στην Κλανομάρω τον κοντό του σισανέ, τον ασημόδετον και φλωροκαπνισμένον.

Τότε η Κλανομάρω, αφού έπιασε στα χέρια το φοβερό όπλο του Καραϊσκάκη, έγινε αλλιώτικη. Χύθηκε απόκοντα στους Αρβανίτες, και, σε κάμποση ώρα, γύρισε φέρνοντας θριαμβευτικά δυο ματωμένα, ολόζεστα αρβανίτικα κεφάλια. Φαντάζεται κανένας τα "ζήτω" των παλικαριών για χάρη της Κλανομάρως!

Γιάννης Βλαχογιάννης

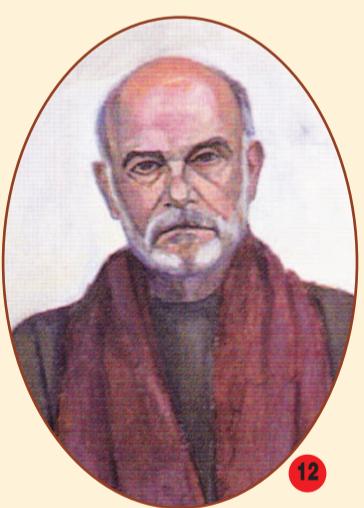
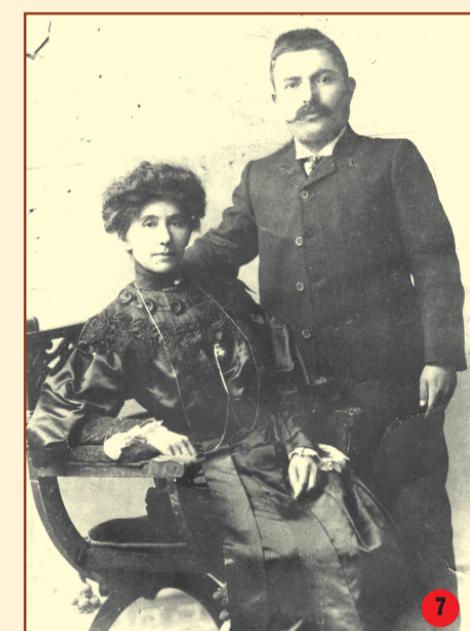
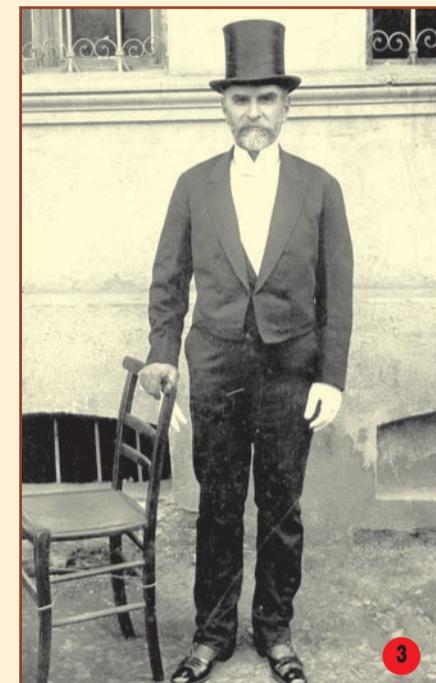
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σε όσα αντίτυπα του βιβλίου "Οι Ζωγλοπιταίοι" δεν υπάρχει η παρακάτω σημείωση, ας τη λάβουν υπόψη οι παραλήπτες.

ΑΒΛΕΨΙΕΣ

Σελίδα	17	στίχος	22	1821	αντί	1921
	43		19	1525		1825
	63		14	Zωγλοπιού		Zογλοπιού
	77		1	Δημήτριον		Δημήτριος
	81		20	κοτσαμπάσηδες		κοτσαμπάσηδες
	92		17	υπαινίσσεται		υπενόσσεται
	102		-	αρχεία		αρχαία (σημ.)
	113		10	βούτυρο		βούτορο
	115		5	διευθύνθησαν		διεθύνθησαν
	119		18	σύζυγος της		σύζυγος
	120		26	Τρικάλων		Τρικάκων
	117		18	Ζωγλοπίτες		Ζωγλοπίτες
	156		24	Καραγιάνη		Καραγιάνη
	157		9	1912		1812
	158		3	25/3/1930		25/3/1980

**Φωτογραφίες των μελών της πολυμελούς αρχοντικής
οικογένειας των Ζογλοπιταίων
Από το βιβλίο του Λάμπρου Γριβέλλα
"Οι Ζογλοπιταίοι οι πρεστοί του Ζωγλοπιού και η εποχή τους"**

- 1) Η φωτογραφία αυτή, όπως και άλλες που παρουσιάζονται παρακάτω, προέρχεται από το Αρχείο του κ. Γεωργίου Τσόρβα, συγγενή της οικογένειας Τσαπαλαίων, οι οποίοι, με τη σειρά τους, ήταν συγγενείς των Ζογλοπιταίων. Βγήκε στην Κωνοταντινούπολη το 1879 και εικονίζονται με τη σειρά. Όρθιοι: Κων/νος Ι. Ζογλοπίτης και Κων/νος Γ. Τσάπαλος με στρατιωτική στολή. Καθιστοί: Πάνος Ι. Ζογλοπίτης, Νάκας Τσάπαλος, ετεροθαλής αδελφός του Γούλα και Γούλας Τσάπαλος, με πολιτικά.
- 2) Κων/νος Ι. Ζογλοπίτης (1843-1905) με στολή τούρκου αξιωματικού (Αρχείο Γ. Τσόρβα).
- 3) Παυσανίας Π. Ζογλοπίτης (1857-1919). Φωτογραφία του 1915(Αρχείο Τσόρβα).
- 4) Γεώργιος Κ. Ζογλοπίτης (1879-1941), αξιωματικός του Ελληνικού στρατού, υπασπιστής του Νικολάου Πλαστήρα στη Μικρασιατική Εκστρατεία. Φωτογρα-

- φία του 1920 (Αρχείο Τσόρβα).
- 5) Γιάννης Κ. Ζογλοπίτης (1880-1906), δικηγόρος, λογοτέχνης.
- 6) Πάνος Ι. Ζογλοπίτης (1830-1894) με στολή τούρκου αξιωματικού. Φωτογραφία του 1867(Αρχείο Γ. Κατσιούλα)
- 7) Η μικρότερη θυγατέρα του Πάνου Ζογλοπίτη, Μαριώ (1880-1917), με το σύζυγό της Δ.Τσικρίκα.
- 8) Λεωνίδας Κουκορίκος (1835-), εξάδελφος των Πάνου και Κώστα Ζογλοπίτη.
- 9) Αμαλία Κ. Ζογλοπίτη, (Φωτογραφία του 1927) (Αρχείο Τσόρβα).
- 10) Πηγελόπη Π. Ζογλοπίτη, σύζυγος Δημητρίου Τσάπαλου (1868-). Φωτογραφία του 1928 (Αρχείο Τσόρβα).
- 11) Κων/νος Κουκορίκος, ανεψιός των Λεωνίδα, τρεις φορές βουλευτής Καρδίτσας.
- 12) Ξενοφών Φ. Ζογλοπίτης (-2015), ζωγράφος.

Φιλοξενία

Ο Λάμπρος Τσιούκης πρόεδρος της ΝΟΔΕ Καρδίτσας της Νέας Δημοκρατίας

Ο συγχωριανός μας Λάμπρος Τσιούκης, κατά τις εσωκομματικές εκλογές που διενεργήθηκαν την Κυριακή 17 Απριλίου ε. έ., εκλέχτηκε πρόεδρος της ΝΟΔΕ Καρδίτσας της Νέας Δημοκρατίας. Ο Λάμπρος διακρίνεται για το ήθος και την ενεργητικότητά του και είμαστε βέβαιοι ότι θα ανταποκριθεί πλήρως στα νέα του καθήκοντα. Του ευχόμαστε δημιουργική θητεία.

Ένας Ζογλοπίτης σαρώνει τα βραβεία στην Κρήτη

Ο Γιάννης Ζογλοπίτης στο ψηλότερο βάθρο
επιθυμία να επισκεφθεί το καλοκαίρι την πατρίδα των προγόνων του.
Του ευχόμαστε πάντα επιτυχίες!

Είναι ο Γιάννης Ζογλοπίτης, γιος του Κώστα Φ. Ζογλοπίτη και δισεγγονός του Κωστάκη Εφέντη Ζογλοπίτη. Ο Γιάννης είναι Γυμναστής, υπηρετεί στη Σητεία της Κρήτης και είναι δρομέας πρωταθλητής. Τον βρήκαμε στο facebook, επικοινωνήσαμε μαζί του και εξέφρασε την

ΒΡΑΒΕΥΤΗΚΕ Η ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΡΚΟΝΤΖΕΛΟΥ

Στο πλαίσιο του προγράμματος "Η Μεγάλη Σπιγμή για την Παιδεία", η Διοίκηση και οι εργαζόμενοι του ομίλου Eurobank, συγχαίρουν θερμά την Χριστίνα Κορκοντζέλου για την "πρωτιά" της, καθώς έλαβε τον υψηλότερο Γενικό Βαθμό Πρόσθασης

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας
βραβεύει τη Χριστίνα Κορκοντζέλου

στην Τριποβάθμια Εκπαίδευση, όχι μόνο στο σχολείο της αλλά και στον νομό Καρδίτσας, κατά το σχολικό έτος 2014-2015. Στη συνέχεια της βράβευσής της από την Eurobank, σε ειδική εκδήλωση στο τέλος του 2015 (έλαβε χρηματικό βραβείο), ακολούθει το επιστέγασμα της σημαντικής αυτής διάκρισης, με τιμητική επιβράβευση από την Α.Ε. τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλο, σε μια εορταστική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στον ιστορικό χώρο της Παλαιάς Βουλής στην Αθήνα στις 6 Απριλίου 2016. Στην εκδήλωση αυτή βραβεύτηκαν οι πρωτεύοντες μαθητές όλων των νομών της χώρας.

Εορταστικά

Το παιδικό χορευτικό της Ραχούλας

Πράξεις που προκαλούν ντροπή

Κάποιοι -ελάχιστοι εκτιμούμενοι- φαίνεται ότι δεν έχουν καταλάβει πως πέρα από το ατομικό τους συμφέρον υπάρχουν και πράγματα που τα μοιραζόμαστε όλοι από κοινού. Είναι αυτό που λέμε: δημόσιο συμφέρον.

Παράδειγμα: Οι κάδοι σκουπιδιών χρειάζονται για να αποθέτουμε εκεί όλοι τα σκουπίδια μας. Αν, κάθε χρόνο τους αφαιρούμε τα ροδάκια -προφανώς για να κάμουμε καρότοι- όπως συμβαίνει για δεύτερη χρονιά στη βρύση Ιτάμου, οι κάδοι δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν και τα σκουπίδια θα βρομίσουν το γύρο χώρο. Ας μην επαναληφθούν τέτοιες πράξεις που μας εκθέτουν στα μάτια των επισκεπτών!

6 Μαΐου, της Ζωοδόχου Πηγής Δοξολογία κάτω από τις αιωνόβιες βελανιδιές

Αρκετοί και οι χωριανοί της διασποράς που τίμησαν την πολιούχο του χωριού μας. Κάθε χρόνο και λιγότεροι πάντως. Ξαναζωντάνεψαν και οι ...εφτάψυχες βελανιδιές που τα τελευταία χρόνια έδειχναν πολύ γερασμένες. Αναρωτιέται κανείς, τι έχουν δει αυτές οι βελανιδιές -τα δέντρα, όπως τα λέν οι χωριανοί- τους τελευταίους αιώνες!

Στη σκιά τους σίγουρα στέγασαν Τούρκους -τουλάχιστο το 1897-98, σ' ένα γερό κλωνάρι κρέμασαν την καμπάνα της εκκλησίας, όταν κατεδαφίστηκε το παλιό καμπαναριό. Εκείνη την καμπάνα, κάποιος αντάρτης την πυροβόλησε, ραγίστηκε και από τότε ακονιγόταν σαν πληγωμένο θεριό. Εκεί, κάθε απόγευμα, συγκεντρώνονταν οι Ιταλοί αιχμαλωτοί και έλεγαν τα τραγούδια της πατρίδας τους και τους καημούς τους. Κάτω απ' αυτές τις βελανιδιές δεν υπάρχει χωριανός που σαν παιδί δεν έπαιξε την "Πόλη" και το "Κρυφτό". Κοντολογίς, οι βελανιδιές της εκκλησίας μας στέκουν εκεί για να διηγούνται την ιστορία του χωριού μας.

Σκέψεις γύρω από την αντιευρωπαϊκή συμπεριφορά ορισμένων κρατών μελών της ευρωπαϊκής ένωσης (Ε.Ε.)

Η προσφυγική κρίση, ανέδειξ μία απαράδεκτη αντιευρωπαϊκή συμπεριφορά ορισμένων χωρών μελών της Ε.Ε. Πρόκειται, κυρίως για πρώην κομμουνιστικές χώρες που εντάχθηκαν στην Ε.Ε. με την μεγάλη διεύρυνση: Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβακία. Έφτασαν στο σημείο να συνωμοτούν με κράτος εκτός Ε.Ε. (Σκόπια) εις βάρος παλαιού κράτους μελους (Ελλάδα), το οποίο, ωστόσο, είχε υπερψηφίσει την ένταξη τους. Βρισκόμαστε ενώπιον μίας προκλητικής επίδειξης μηδενικής αντίληψης περί ενδοκοινοτικής αλληλεγγύης και μίας ηθελημένης άγνοιας βασικών αρχών της Ε.Ε. Η γνώμη του γράφοντος σχετικά με τη διεύρυνση της Ε.Ε. η οποία οδήγησε στην ένταξη των δέκα πρώην κομμουνιστικών χωρών, μεταξύ των οποίων και οι αναφερθείσες, έχει εκφραστεί στο βιβλίο: "Η Οδύσσεια της Ευρωπαϊκής μας πορείας", που κυκλοφόρησε στις αρχές του 2011 από τις εκδόσεις "ΜΙΝΩΑΣ". Ιδού το σχετικό απόσπασμα:

"Οι πάντες σήμερα παραδέχονται ότι η διεύρυνση ήταν άκαρη. Έπρεπε να προηγηθεί η εμβάθυνση, ειδικά η δημιουργία της πολιτικής ένωσης με τους 15. Η διεύρυνση μας πολιτικά ισχυρής Ευρωπαϊκής Ένωσης θα ακολουθούσε, βάσει αυστηρών προδιαγραφών. Έγινε πριν και μάλιστα βιαστικά, αφού οι χώρες αυτές ήταν ανέτομες από οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής άποψης. Δεν θα έχαν γίνει δεκτές αν η διαπραγμάτευση για την ένταξη τους είχε γίνει με τις προδιαγραφές οι οποίες ίσχυαν τότε στην Ευρώπη των 15. Προς τι αυτή η βιασύνη."

Η πιο πιθανή εξήγηση συναρτάται προς την αντίληψη που επικρατεί στους κόλπους της Ε.Ε. ότι οι πρώην δορυφόροι της Σοβιετικής Ένωσης έπρεπε να αποσπαστούν από την επιφρούρη της Ρωσίας. Όσο

κι αν φαίνεται παράδοξο, η Ευρώπη, ευθυγραμμιζόμενη προς τις ΗΠΑ, εξακολουθεί να κυριαρχείται από ένα "φοβικό σύνδρομο" έναντι της Ρωσίας, ενώ έχουν περάσει δύο δεκαετίες από την κατάρρευση του κομμουνιστικού καθεστώτος. Θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί ότι το "φοβικό σύνδρομο" έναντι της Σοβιετικής Ένωσης δεν οφειλόταν μόνο στην ύπαρξη του κομμουνιστικού καθεστώτος, αλλά και στη Ρωσία αυτή καθαυτή. Το φοβικό αυτό σύνδρομο το συμμερίζονται, σε μεγαλύτερο βαθμό από τους λοιπούς Ευρωπαίους, με τα σημερινά τους καθεστώτα, οι δέκα πρώην κομμουνιστικές χώρες οι οποίες παραμένουν περισσότερο αλληλέγγυες προς τις ΗΠΑ παρά προς την Ε.Ε. της οποίας είναι μέλη, Ας μην ξεχνάμε την ανεπιφύλακτη σπίρηξη πολλών από τις χώρες αυτές της πολιτικής του Τζωρτζ Μπους στο Ιράκ. Ικανοποιημένος, ο Μπους, τις κατέταξε στην καλή "Νέα Ευρώπη", σε αντίθεση με την κακή "Παλαιά Ευρώπη" (Γαλλία, Γερμανία κλπ.) που αρνήθηκε να συμπορευτεί με τις ΗΠΑ σε έναν πόλεμο αδικαιολόγητο, αδέξιο, καταστροφικό και για τις ίδιες τις ΗΠΑ, όπως ορθώς τον εκτιμούσε και όπως αποδείχτηκε. Στην περίπτωση αυτή, οι χώρες της "Νέας Ευρώπης" του Μπους είχαν γράψει στα παλαιά τους υποδήματα τη συνοχή και την αλληλεγγύη, αρχές που πρέπει να διέπουν την Ε.Ε. Ακολούθησαν τον Μπους και αγνόησαν τους εταίρους τους".

Δεν είναι λοιπόν η πρώτη φορά που συμπεριφέρονται αντιευρωπαϊκά αυτές οι χώρες. Εξάλλου, η Πολωνία και η Τσεχία είχαν εκδηλώσει έντονη αντιευρωπαϊκή συμπεριφορά και κατά την ψήφιση και επικύρωση της σημαντικής για την Ε.Ε. Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης της Λισσαβώνας.

Η ίδια συμπεριφορά είναι αναμενόμενο ότι θα εκδηλώνεται και σε κάποια άλλη σημαντική φάση της πορείας της Ε.Ε. ή μπροστά σε κάποια κρίση που θα εμφανίζεται.

Στο βιβλίο μου που προανέφερα, καταλήγω στο ακόλουθο κείμενο σχετικά με την εξέλιξη της Ε.Ε., λαμβάνοντας υπόψη την αντιευρωπαϊκή συμπεριφορά διαφόρων χωρών μελών και με δεδομένο ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με ομοφωνία, πράγμα που δίνει τη δυνατότητα σε κάθε χώρα μέλος να ασκεί veto:

"Γεννάται λοιπόν το ερώτημα: είναι δυνατόν, κάτω από αυτές τις συνθήκες, να φθάσουμε σε μια πραγματική Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση (Ε.Π.Ε); Μία Ε.Π.Ε κύριο χαρακτηριστικό της οποίας θα είναι μια ανεξάρτητη και ουσιαστική Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (Κ.Ε.Π.Π.Α); Μία Κ.Ε.Π.Π.Α η οποία θα είναι λειτουργική και άμεσα εφαρμόσιμη, όταν το επιβάλλουν οι περιστάσεις";

Η απάντηση, κατά την εκτίμησή μου, συνεχίζεται να είναι αρνητική. Οπωσδήποτε όχι με τις 28 χώρες μέλη της Ε.Ε. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση (Ε.Π.Ε) μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από τις χώρες της Ευρωπαϊκής που θα το θελήσουν. Οι εν λόγω χώρες θα πρέπει να σχεδιάσουν και να θεσμοθετήσουν μία "Νέα Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση". Η συνθήκη αυτή θα συνυπάρχει με τις ισχύουσες συνθήκες της Ε.Ε. Θα έχουμε δηλαδή δύο ομόκεντρους κύκλους. Ο πρώτος θα περιλαμβάνει τις χώρες που θα ανήκουν στην Ε.Π.Ε και ο δεύτερος τις χώρες της Ε.Π.Ε και τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε.

Η οικονομική κρίση που μαστίζει την Ε.Ε, σε συνδυασμό με την πρόσφατη προσφυγική κρίση, έχει δημιουργήσει ένα βαρύ κλίμα απαισιοδοξίας.

Υπάρχουν οι καθέξιν απαισιοδοξοί που εκφράζουν τη λύπη τους για το, κατ' αυτούς, τέλος της Ε.Ε. Υπάρχουν και οι χαιρέκαροι αντιευρωπαϊστές που δεν διστάζουν να εκφράσουν τη χαρά τους με την προσδοκία της εξαφάνισης της Ε.Ε, λες και η Ε.Ε είναι μία κατάρα από την οποία πρέπει να απαλλαγούμε. Ας συγκρίνουν αυτοί οι αντιευρωπαϊστές την περίοδο που η Ε.Ε υπάρχει με εκείνη του πρώτου ημίσεως του 20ου αιώνα που δεν υπήρχε. Ας θυμηθούν μόνο τους δύο παγκοσμίους πολέμους, παράλληλα με άλλους περιφερειακούς. Ας αναλογιστούν τα εκατομμύρια των νεκρών και τις βιβλικές καταστροφές από αυτούς τους πολέμους που είχαν ζεκινήσει από τις προαιώνιες διενέξεις μεταξύ των σημαντικότερων μελών της Ε.Ε. Πόλεμοι που τώρα είναι αδιανότοι. Η ειρήνη στην Ευρώπη έχει παγιωθεί εδώ και 70 χρόνια χάρη στην Ε.Ε. Έχει βαθιές ρίζες η Ε.Ε οι οποίες αναπτύχθηκαν μέσα στα 60 χρόνια της ύπαρξής της και δεν θα κάνει τη χάρη στους χαιρέκαρους αντιευρωπαϊστές να διαλυθεί. Αποτελεί δε, όπως εξελίσσεται, ένα ιστορικό φαινόμενο. Υπό την έννοια αυτή, η πορεία της προς την ολοκλήρωσή της μπορεί να κριθεί με την οπτική του Χέγκελ. Ο μεγάλος αυτός Γερμανός φιλόσοφος θεωρούσε ότι, στην πορεία ενός ιστορικού φαινομένου, τα επώδυνα στάδια είναι αναγκαία για την ολοκλήρωσή του.

Γράφει ο
Αγγελος Ζαχαρόπουλος,
Επίτιμος Διευθυντής της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής
τ. Γενικού Διευθυντή
Υπουργείου Γεωργίας

καθεστώτα, οι δέκα πρώην κομμουνιστικές χώρες οι οποίες παραμένουν περισσότερο αλληλέγγυες προς τις ΗΠΑ παρά προς την Ε.Ε. της οποίας είναι μέλη, Ας μην ξεχνάμε την ανεπιφύλακτη σπίρηξη πολλών από τις χώρες αυτές της πολιτικής του Τζωρτζ Μπους στο Ιράκ. Ικανοποιημένος, ο Μπους, τις κατέταξε στην καλή "Νέα Ευρώπη", σε αντίθεση με την κακή "Παλαιά Ευρώπη" (Γαλλία, Γερμανία κλπ.) που αρνήθηκε να συμπορευτεί με τις ΗΠΑ σε έναν πόλεμο αδικαιολόγητο, αδέξιο, καταστροφικό και για τις ίδιες τις ΗΠΑ, όπως ορθώς τον εκτιμούσε και όπως αποδείχτηκε. Στην περίπτωση αυτή, οι χώρες της "Νέας Ευρώπης" του Μπους είχαν γράψει στα παλαιά τους υποδήματα τη συνοχή και την αλληλεγγύη, αρχές που πρέπει να διέπουν την Ε.Ε. Ακολούθησαν τον Μπους και αγνόησαν τους εταίρους τους".

Δεν είναι λοιπόν η πρώτη φορά που συμπεριφέρονται αντιευρωπαϊκά αυτές οι χώρες. Εξάλλου, η Πολωνία και η Τσεχία είχαν εκδηλώσει έντονη αντιευρωπαϊκή συμπεριφορά και κατά την ψήφιση και επικύρωση της σημαντικής για την Ε.Ε. Μεταρρυθμιστικής Συνθήκης της Λισσαβώνας.

Η ίδια συμπεριφορά είναι αναμενόμενο ότι θα εκδηλώνεται και σε κάποια άλλη σημαντική φάση της πορείας της Ε.Ε. ή μπροστά σε κάποια κρίση που θα εμφανίζεται.

Στο βιβλίο μου που προανέφερα, καταλήγω στο ακόλουθο κείμενο σχετικά με την εξέλιξη της Ε.Ε., λαμβάνοντας υπόψη την αντιευρωπαϊκή συμπεριφορά διαφόρων χωρών μελών και με δεδομένο ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με ομοφωνία, πράγμα που δίνει τη δυνατότητα σε κάθε χώρα μέλος να ασκεί veto:

"Γεννάται λοιπόν το ερώτημα: είναι δυνατόν, κάτω από αυτές τις συνθήκες, να φθάσουμε σε μια πραγματική Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση (Ε.Π.Ε); Μία Ε.Π.Ε κύριο χαρακτηριστικό της οποίας θα είναι μια ανεξάρτητη και ουσιαστική Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (Κ.Ε.Π.Π.Α); Μία Κ.Ε.Π.Π.Α η οποία θα είναι λειτουργική και άμεσα εφαρμόσιμη, όταν το επιβάλλουν οι περιστάσεις";

Η απάντηση, κατά την εκτίμησή μου,

Το Πάσχα των παιδικών μου χρόνων

του Πέτρου Σερ.Παπαζαρκάδα

Στρατηγού ε.α. - συγγραφέα - ποιητή
μέλους της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

Σε προηγούμενη αναφορά μου σχετική με τη Μ. Εβδομάδα έκανα μια προσέγγιση στην Ανάσταση και τις αμέσως μετά πρώτες πρωινές ώρες της Κυριακής του Πάσχα. Στη συνέχεια θα παρατεθούν στοιχεία σχετικά με τις μέρες Κυριακή και Δευτέρα του Πάσχα.

Αμέσως μετά το μεσημέρι της Κυριακής γινόταν η μεταφορά της εικόνας της Παναγίας από το Μοναστήρι της Πέτρας (Κοιμηση της Θεοτόκου) στο Καταφύγι. Στο Μοναστήρι γινόταν κάποια προσφορά από εκείνον πού ήθελε να μεταφέρει την εικόνα στο χωριό. Με την εικόνα στον ώμο και με παρέα συγγενικά και άλλα φιλικά πρόσωπα [κυρίως νέοι και παιδιά (αγόρια)], αναχωρούσε η συνοδεία για το χωριό ψάλλοντας το "Χριστός Ανέστη" και επαναλαμβάνοντάς το κάθε τόσο.

Η υποδοχή γινόταν στην επάνω δυτική είσοδο του χωριού, στη θέση Μανώλη, όπου, ήδη, ήταν συγκεντρωμένο όλο το χωριό με επικεφαλής τον Παπά και τους τοπικούς προύχοντες. Από εκεί η πομπή έφτανε τελικά στην εκκλησία του χωριού, όπου στη συνέχεια ψαλλόταν ο Εσπερινός της Αγάπτης.

Τη Δευτέρα του Πάσχα και αμέσως μετά την πρωινή λειτουργία γινόταν η περιφορά της εικόνας της Παναγίας και πάλι από κάποιον που πλειδοτούσε. Αν υπήρχαν περισσότεροι πλειδοτούντες, δεν τσακώνονταν. Πρόσφεραν και μοιράζονταν τη διαδρομή. Η περιφορά ακολουθούσε δρομολόγιο που αγκάλιαζε όλο το χωριό και σ' αυτή συμμετείχαν όλοι σχεδόν οι κάτοικοι με πρωτοστατούσες τις γυναίκες και τα κορίτσια που κρατούσαν στα χέρια τους τις εικόνες του σπιτιού τους. Την περιφορά αυτή την ονόμαζαν «Σύγνα». Όσοι των συγχωριανών δεν μπορούσαν να ακολουθήσουν την περιφορά συγκεντρώνονταν και πάλι στον Μανώλη για την υποδοχή. Από εκεί στην εκκλησία για την τελευταία δέση.

Μετά ακολουθούσε η παράδοση της εικόνας στους Σεκλιζώτες (Καλλίθρη), οι οποίοι έκαναν κι αυτοί τις ανάλογες προσφορές τους. Οι Σεκλιζώτες με την εικόνα στον ώμο και με τα πόδια αναχωρούσαν για το χωριό τους.

Τις απογευματινές ώρες και των δύο ημερών, Κυριακής και Δευτέρας, γινόταν χορός στο κέντρο του χωριού και μπροστά στα υπάρχοντα τότε τρία γειτονικά μαγαζιά. Αν δεν υπήρχαν όργανα τραγουδούσαν με το στόμα όλα μας τα δημοτικά τραγούδια. Όλοι, μικροί και μεγάλοι, ήταν τα τραγούδια και όταν τα τραγουδούσαν όλοι μαζί υπήρχε μια μουσική πανδαισία. Χόρευαν πιασμένοι σε δυο σειρές. Στην εσωτερική πιάνονταν οι άντρες και στην εξωτερική οι γυναίκες. Εξωτερικά ακολουθούσαν τα πιτσιρίκια, είτε ανάμικτα είτε ξεχωριστά. Συμμετείχαν όλοι, ως χορευτές ή θεατές, και έτσι μάθαιναν τα τραγούδια, τον ρυθμό, τους χορούς και τα τσαλιμάκια (φιγούρες).

Για τις γυναίκες και τα κορίτσια αυτή η συγκέντρωση κάτω από τα ερευνητικά μάτια όλων και κυρίως των αντρών θα σήμαινε κάτι, αν σκεφτεί κανείς ότι όλο τον άλλο χρόνο δεν εμφανίζονταν στο κέντρο του χωριού και ιδιαίτερα στην περιοχή των μαγαζών. Φέρονταν, ωστόσο, άνετα, ωραία και κυριαρχικά σε κάποιο βαθμό....Τι ομορφιά!!!...Τι θεσπέσια κορμιά!!!...Και τι όμορφο ντύσιμο!...Άλλαζε ο τόπος όλος. Η μονόχωτη, καθημερινή παρουσία των αντρών στο κέντρο του χωριού και κατ' από- κλειστικότητα στα μαγαζά, μέσα κι έξω, έσπαγε τη μονοτονία της με την εμφάνιση των τόσο περιποιημένων θηλυκών. Υπήρχε το χρώμα, η μυρουδιά, η αλλαγή. Αναστέναζε ο ντουνιάς.

Δε θήλεια να παραλείψω και τα ακόλουθα που έπεφταν στην αντίτυψη όλων, και που για τα παιδιά αποτελούσαν ένα κάποιο σημαντικό είδος διδαχής. Ένας άντρας πάει στην αρχή της σειράς για να σύμει τον χορό ως πρώτος. Κάποιος άλλος πολύ δικός του θα τον κρατούσε. Η γυναίκα στην πίσω σειρά των γυναικών που έπρεπε να σέρνει τον χορό ως πρώτη θα έπρεπε να είναι η γυναίκα ή η αρραβωνιαστικά του παραπάνω πρώτου άντρα. Τι γινόταν αν ο άντρας ήταν ελεύθερος; Παρακολουθούσαν τότε όλοι ποια θα ήταν η πρώτη ή ποια θα επιδώκει να είναι η πρώτη, οπότε άλλοι καταλάβαιναν λίγα και άλλοι πιο πολλά. Οι ματιές και τα πειράγματα έδιναν κι έπαιρναν. Ήταν μια ευκαιρία για κοινωνική συναναστροφή και ευρύτερη επικοινωνία.

Κατά τη διάρκεια του κάθε χορού όλο και κάποιος απ' έξω απ' το χορό θα κέρναγε. Τότε ο μαγαζάτορας εμφανίζοταν με μια καράφα στο ένα χέρι και δυο ποτήρια στο άλλο και άρχιζε από τον πρώτη της εσωτερικής σειράς, της σειράς των αντρών. Συνήθως σερβίριζαν κρασί ή τσίπουρο. Στην πίσω σειρά των γυναικών πήγαινε δίσκος με λουκούμια. Τι παράπονο για τα πιτσιρίκια! Δεν τα υπολόγιζε κανένας;....

Η εικόνα της Παναγίας του Μοναστηριού της Πέτρας θεωρείται θαυματουργή. Στη χάρη της αφιερώνονται οι παρακάτω στίχοι:

Διψασμένα χώματα υποχωρούν στο πέρασμά Σου
στις δύσκολες στιγμές κοντά τους κράζουν να σταθείς.
Ψηλές κορφές γονυπετούν στο άκουσμά Σου.
Εσύ σαι η Πρώτη που Μπορείς να Συμπαρασταθείς.

Πόνος και φτώχεια δειλά απλώνουν το χέρι για ελπίδα.
Ικετεύουν και αναζητούν σημάδια κάποιας παρουσίας
στο δικό Σου το φως, μια ζωντανή πνοή·μια άλλη αχτίδα
στον ανηφορικό τον δρόμο τούτης της δοκιμασίας.

26/4/08

Τα βότανα του τόπου μας

ΚΟΥΝΟΥΚΛΑ

Άλλα ονόματα: Κίστος · Λαδανιά · Cistus incanus

Ποιος να το φανταζόταν ότι ο φτωχός αυτός θάμνος που γεμίζει τις σαρούλες και τα προσήλια του τόπου μας έχει μεγάλη ιστορία, που φτάνει ως τους ολύμπιους θεούς, ως τον Ήρόδοτο και τον αρχαίο βοτανολόγο - γιατρό Διοσκουρίδη. Οι Αρχαίοι χρησιμοποιούσαν τη ρητίνη της κουνούκλας ως φάρμακο αλλά και ως καλυντικό. Ο Ήρόδοτος (485-421/415 π.Χ.) γράφει: "Το δε λίδανον το καλέουσιν Αράβιοι λάδανον (λάβδανο) έτι τούτου θαυμασιώτερον γίγνεται, εν γαρ δυσοσμωτάτω γινόμενον, ευωδέστερον εστί. Των γαρ αιγών των τράγων εν τοίσι πώγωσι ευρίσκεται εγγινόμενον οίον γλοιός από της ύλης. Χρήσιμον δ' είς πολλά των μύρων εστί, θυμιώσι τε μάλιστα τούτο Αράβιο!"

Στα γένια των τράγων κολλούσε η ρητίνη, καθώς βοσκούσαν μέσα στις κουνούκλες, και από εκεί τη μάζευαν, λέει ο Ήρόδοτος. Είχαν κι άλλο τρόπο να τη μάζεύουν, γράφει ο μεγάλος βοτανολόγος και γιατρός, ο Διοσκουρίδης (40-90 μ.Χ.): "Ενοι δε και σχοινία επισύρουσι τοις θάμνοις και το προπλασθέν αυτοίς λίπος αποξύσαντες, αναπλάσσουσι". Έσερναν, λέει, σχοινά μέσα στις κουνούκλες και έπειτα μάζευαν τη ρητίνη που κολλούσε σ' αυτά.

Κατεβαίνοντας από τον Ίταμο, αρχές Απριλίου, είδα τη σάρα, απέναντι από τη Ραχούλα, να φορεί τα καλά της, λαμπροντυμένη με τα λαμπερά λευκά άνθη της κουνούκλας και δεν μπορούσα να αντισταθώ στην πρόκληση να τη φωτογραφίσω!

Διαβάστε:

"Η κουνούκλα, γνωστή στην βοτανολογία ως κίστος, αλλιώς λαδανιά και με το επίσημο όνομα Cistus incanus, ανήκει στην οικογένεια των Κιστιδών (Cistaceae). Εξαπλώνεται στο μεγαλύτερο τμήμα της Μεσογείου και είναι κοινό στην Ελλάδα. Είναι θερμόφιλο φυτό, το οποίο απαιτεί ξέφωτα και ηλιόλουστα μέρη. Αγαπάει τις πετρώδεις θέσεις, τα φρύγανα και τα διάκενα ημιορεινών δασών, τα φτωχά και ασβεστολιθικά εδάφη. Οι λαδανιές ή κουνουκλιά ή λάδανος ή Αλαδανιά είναι φυτά αειθαλή, θαμνώδη μέχρι τριάντα πόντους, με πολύκλαδο βλαστό και παχιά, με πυκνούς αδένες και ρυτιδώδη φύλλα. Τα άνθη είναι σαν μικρά τριαντάφυλλα, ροδόχρωμα ή λευκά. Η άνθηση αρχίζει τον Απρίλη και διαρκεί μέχρι τον Ιούνιο. Χαρακτηρίζεται ως πυρόφιτο λόγω της ιδιότητας του να διεγείρεται το φύτρωμα των σπερμάτων του και να αναβλαστάνουν αμέσως μετά τη πυρκαγιά. Αυτό γιατί η θερμότητα της φωτιάς σπάζει το σκληρό επικάρπιο.

Θεραπευτικές Ιδιότητες

Ο Κίστος (κουνούκλα) έχει την υψηλότερη περιεκτικότητα σε πολυφαινόλες από οποιασδήποτε φυτό στην Ευρώπη, με εκπληκτική ικανότητα καταστροφής των ελευθέρων ριζών καθώς επίσης και υψηλή αντιειδωτική δραστηριότητα. Ο βλαστός και τα φύλλα περιέχουν βαλσαμώδη ρητινική αρωματική ύλη, το λάδανο ή λάβδανο. Στη μυθολογία αναφέρεται ως το φυτό που για χάρη του καινούργιαν οι θεοί του Ολύμπου με τις θεές γιατί οι θεοί θέλησαν να δώσουν θεραπευτικές ιδιότητες στον κίστο ενώ οι θεές καλλωπιστικές και έτσι απέκτησε και τις δύο ιδιότητες. Είναι ένα υγιεινό βότανο που μεριμνάει προφίλο ροφήματος προσφέρει στον οργανισμό τα ευεργετικά του οφέλη. Χρησιμοποιείτε τα π

Μετοικήσεις ορεινών πληθυσμών κατά την ύστερη τουρκοκρατία.

Εγκατάσταση των Ματσουκιωτών στο Ζωγλόπι Από το ομότιτλο βιβλίο του Λάμπρου Γριβέλλα

ΜΕΡΟΣ Ε' (τελευταίο)

Ένα μέρος των Ματσουκιωτών που εγκατέλειψαν το χωριό τους εξ αιτίας της βαριάς φορολογίας εκ μέρους του Αλή,¹ είκοσι περίπου, όπως αναφέρεται στην επιστολή των Ζωγλοπιτών της Κωνσταντινούπολης -μάλλον πρόκειται για είκοσι οικογένειες και όχι άτομα- εγκαταστάθηκαν στο Ζωγλόπι. Η εγκατάσταση αυτή, σύμφωνα με το παραπάνω γράμμα των Ζωγλοπιτών της Κωνσταντινούπολης που αναφέρει ότι οι Ματσουκιώτες έμειναν στο Ζωγλόπι "χρόνια τριάντα" και τους αναζήτησε ο Αλής το 1818, πρέπει να έγινε το 1788-1790. Το ερώτημα, γιατί οι Ματσουκιώτες επέλεξαν ως τόπο εγκατάστασης το Ζωγλόπι, ένα μικρό, ορεινό και άγονο χωριό, μπορεί να απαντηθεί, αν λάβουμε υπόψη τις συνθήκες της αναχώρησής τους από το Ματσούκι. Οι Ματσουκιώτες εγκατέλειψαν το χωριό τους χωρίς την άδεια του Αλή και πιθανόν νύχτα, βέβαιοι όντες ότι ο Αλής, αργά ή γρήγορα θα τους αναζήτησε, όταν διαπίστωνε την απώλεια εσόδων από τους φόρους. Έπρεπε λοιπόν να εγκατασταθούν σε ένα απόμερο χωριό, αρκετά μακριά από τον τόπο τους, το οποίο να διαθέτει βοσκήσιμη έκταση για τα κοπάδια τους, αλλά και να είναι δύσκολη η ανακάλυψή τους από το βεζύρη. Το Ζωγλόπι(Παλιοζωγλόπι) της εποχής εκείνης κάλυπτε όλες τις παραπάνω προϋποθέσεις. Οι Ματσουκιώτες έκαμαν πατρίδα το νέο τόπο της εγκατάστασής τους και έζησαν αρμονικά με τους ντόπιους Ζωγλοπίτες επί τριάντα περίπου χρόνια, μέχρις ότου ο Αλής, διαπιστώντας την παντελή ερήμωση του Ματσουκιού από κατοίκους, τους αναζήτησε, όπου και αν βρίσκονταν αυτοί, σε όλη την επικράτειά του.² ... και αυτού όπου έρχεται ο σοπασίρης μου να τους δόσετε στο χέρι τους ρωμέους και να τους φέρει εις το χωρίον τους και κανένας κανείς να μην τους γίνηται ότι τζεβάπι (απολογία) δεν μου δίνουν δίχως άλλο...³.

Όπως προκύπτει από το γράμμα των Ζωγλοπιτών της Κωνσταντινούπολης, η απάντηση των δημογερόντων του Ζωγλοπιού ήταν ότι οι Ματσουκιώτες πληροφορήθηκαν εγκαίρως την παραγγελία του για επιστροφή στο χωριό τους και έφυγαν κρυφά προς άγνωστη κατεύθυνση. Τα πράγματα όμως δεν συνέβησαν έτσι. Τόσες οικογένειες με οικοσκευές και τα ποιμνιά τους ήταν αδύνατο να μετακινηθούν μέσα στην επικράτεια του Αλή χωρίς να γίνουν αντιληπτές από τους ανθρώπους του. Άλλωστε, πού μπορούσαν να εγκατασταθούν;

Άνθρωποι που έζησαν τριάντα χρόνια σε ένα μικρό χωριό δεν ήταν δυνατόν να μη συνάψουν σχέσεις ή συγγένειες με τους ντόπιους. Μια μεγάλη οικογένεια του Ζωγλοπιού, ακόμα και σήμερα διατηρεί την ανάμνηση της καταγωγής της από το Ματσούκι Ιωαννίνων, διότι κάποιος Ματσουκιώτης ονόματι Γιάννης και καταγόμενος από το Γρύμποβο (οικισμός του Ματσουκιού) έλαβε το επώνυμο Γρυμπογιάννης. Εκείνος παντρεύτηκε κοπέλα από το Ζωγλόπι, εγκαταστάθηκε εκεί και δημιούργησε πολλούς απογόνους με το επώνυμο Γρυμπογιάννης. Επίσης αρκετές οικογένειες του σημερινού Ζωγλοπιού που διατηρούν την ανάμνηση της καταγωγής τους από το Ματσούκι και γειτονικά του βλαχοχώρια των Τζουμέρκων, φέρουν επώνυμα που τα συναντούμε και στο Ματσούκι, όπως: Κατσιούλας, Νάκας, Νάκος, Κωστίκας, Ντίνος κ.ά.. Άλλα και στο γειτονικό χωριό Μαστρογιάννη (σημερινός Αμάραντος), υπήρχε επώνυμο ή προσωνύμιο Μαντσίκης, που πιθανολογείται ότι ανήκε σε κάποιον από τους Ματσουκιώτες του Ζωγλοπιού, που πήγε γαμπρός στο

Μαστρογιάννη. Όλα αυτά μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι δημογέροντες απέκριψαν τους Ματσουκιώτες από τους ανθρώπους του Αλή και τους έδωσαν ψευδή στοιχεία, ότι δήθεν έφυγαν κρυφά προς άγνωστη κατεύθυνση. Είχαν κάθε λόγο να το πράξουν διότι οι Ματσουκιώτες κατά την πολυετή διαμονή τους στο Ζωγλόπι είχαν παντρευτεί ντόπιες κοπέλες και δημιούργησαν οικογένειες.

Όταν ο άνθρωπος του βεζύρη (σοπασίρης) ήλθε στο Ζωγλόπι για να παραλάβει τους Ματσουκιώτες, δεν βρήκε βέβαια κανέναν και, κατά την προσφιλή του συνήθεια, θεώρησε υπεύθυνους τους δημογέροντες του χωριού και τους έβαλε να πληρώσουν πρόστιμο εφτά πουγγιά⁴. Το ποσό φυσικά θα επιμεριζόταν στους Ζωγλοπίτες, οι οποίοι, μαστιζόμενοι από τη φτώχεια, βρέθηκαν σε πολύ δυσχερή θέση. Για να βγουν από την απελπιστική κατάσταση, αποτάθηκαν στους ξενιτεμένους στην Κωνσταντινούπολη συγγενείς και συγχωριανούς τους. Οι τελευταίοι ήστειλαν στον Αλή το γράμμα που ακολουθεί και, μαζί με αυτό, υποθέτουμε, και το καθιερωμένο μπαξίσι:

"Πασιά εφέντη μ' σουλτανούμ

Υψηλότατε και πολυχρονεμένε ντοβλετή μερχαμετλί. Σε προσκυνούμε εμείς οι σκλάβοι σου Ζογλοπίτες Αγραφιώτες ευρισκόμενοι εις την Κωνσταντινούπολιν προσκυνούμεν και την χρυσήν σου ποδιάν φιλούμεν και τον Θεόν περικαλούμεν να σε χαρίζει ζωήν πολλήν και τιμημένην παρά τιμιότερην με το προσκυνητόν μας πρώτον

σε προσκυνούμεν και δεύτερον φανερώνουμε εφέντη μου κάποιοι ματζικώτες (Ματσουκιώτες) ήταν εις το χωρίο μας εις το ζογλόπι χρόνια τριάντα και φέτος τους ζήτησαν οι χωριανοί τους να πηγαίνουν πίσω εις το χωρίο τους και αυτοί επήραν το χαμπέρι πρωτίτερα όπου ήθελαν να τους σημάσουν πίσω και έφυγαν και τώρα τους γυρεύουν από το χωρίο μας και τους έχουν στο χωρίο και πάλι σικλέτι και τους γυρεύουν είκοσι ανθρώπους ηθέλουμε εππά(7) πουγγιά λέγουν και για τούτο περικαλούμε εμείς οι σκλάβοι σου εφέντη μ' ντοβλετή μου να την κάμεις έτσι αυτήν τη δουλειά έτζι να σ' χαρίζει ο Θεός ζωήν πολλήν και τιμημένην. Οι σκλάβοι σου ολημερίς χαήρ ντοβατζήδες. Ταύτα και οι χρόνοι σου πολλοί.

1810(;) 10

Ημείς οι σκλάβοι σου ζογλοπίτες χαήρ ντοβαντζήδες προσκυνούμεν.

Αν η παράκληση των Ζωγλοπιτών της Κων/πολης έγινε δεκτή από τον Αλή, πράγμα για το οποίο διατηρούμε πολλές αμφιβολίες, γνωρίζοντας τον τρόπο με τον οποίο ο τύραννος των Ιωαννίνων ενεργούσε σε παρόμοιες περιπτώσεις, δεν έγινε δυνατό να το διαπιστώσουμε, ελλείψει άλλων πηγών.

Ανακεφαλαίωση

Το κουβάρι της ιστορίας ξετυλίγεται μόνο όταν βρεθεί μια άκρη του. Η ιστορία της παροικίας των Ζωγλοπιτών στην Κωνσταντινούπολη έγινε γνωστή χάρη στον Ιεροσολυμιτικό Κώδικα και στη μετανάστευση των Ματσουκιώτων των Ιωαννίνων στο Ζωγλόπι και την, εν συνεχείᾳ, υποτιθέμενη αναχώρησή τους για να αποφύγουν τη δουλειά στο τσιφλίκι του Αλή πασά.

Από τον Ιεροσολυμιτικό Κώδικα του 1542-1630 αντλούμε την πρώτη πληροφορία για την ύπαρξη Ζωγλοπίτης Παροικίας στην Κωνσταντινούπολη. Η κλωστή της ιστορίας κόβεται και την ξαναβρίσκουμε έπειτα από 280 χρόνια, το έτος 1818, χάρη στο πρόστιμο που επέβαλε ο Αλής (εφτά πουγγιά) στους Ζωγλοπίτες και στάθηκε αφορμή για τη μεσολάβηση των συμπατριωτών τους της Κωνσταντ-

ινούπολης. Άλλες γραπτές πληροφορίες προς το παρόν δεν έχουμε, εκτός από μια ατεκμηρίωτη πληροφορία, ότι η παλαιά εκκλησία του Ζωγλοπίου (Ραχούλας) χτίστηκε το έτος 1852 με χρήματα που προέρχονταν από την εκποίηση κληροδοτήματος (χάνι) Ζωγλοπίτη της Κωνσταντινούπολης. Μια παροικία όμως που άντεξε περισσότερα από 280 χρόνια, πρέπει να ήταν πολυμελής και ακμαία με αρκετές συντεχνίες.

Εποικήσεις στο Ζωγλόπι έχουμε και από άλλες περιοχές, καθώς πολλοί από τους κατοίκους φέρουν ως επώνυμα τον τόπο καταγωγής των μακρινών προγόνων τους. Συγκρίνοντας δε τα σημερινά επώνυμα του χωριού με την πληθώρα των τοπωνυμίων της περιοχής που ορίζει την κοινότητα αυτή, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι όλοι οι σημερινοί κάτοικοι είναι νεήλυδες(νεοφερμένοι). Όπως αναφέρεται και παραπάνω, το Ζωγλόπι χρησιμοποιήθηκε στη μελέτη αυτή ως χαρακτηριστικό παράδειγμα χωριού όπου η συνοικίση είναι αποτέλεσμα μετακίνησης ορεινών πληθυσμών από όμορες ή και πιο μακρινές περιοχές της Ηπείρου, της Αιτωλοακαρνανίας και της Ευρυτανίας, οι οποίοι συνέρρευσαν εκεί για να εξασφαλίσουν καλύτερους όρους ζωής, εκμεταλλεύμενοι το κενό που δημιουργήθηκε από προγενέστερες επιδημίες και έκρυθμες καταστάσεις. Εξαίρεση αποτέλεσαν οι Ματσουκιώτες των Ιωαννίνων, οι οποίοι μετοίκησαν στο Ζωγλόπι για να αποφύγουν τη βαριά φορολογία και την καταπίεση εκ μέρους του Αλή πασά. Τout' αυτό συνέβη και σε όλο το τόξο ημιορεινών χωριών του θεσσαλικού χώρου. Ο λόγος ήταν ότι οι ορεινοί απόφευγαν την εγκατάστασή τους στην πεδιάδα, διότι δεν μπορούσαν να υποφέρουν το νοστρό κλίμα της. Θεωρούνταν μεγάλη κατάρα να παντρευτεί νέα ορεινού χωριού στον κάμπο, εξ ού και το παρόπον της κόρης:

"Μάνα με κακ

Τα "πέτρινα" μαθητικά μας χρόνια

Από το βιβλίο του: "Ιστορίες μιας άλλης εποχής"

Του Παρμενίωνα
Μπάλον
Φιλολόγου

Είχε τελειώσει ο Εμφύλιος Πόλεμος. Οι άνθρωποι δεν είχαν ακόμη καλά καλά ορθοποδήσει από αυτή την περιπέτεια. Έτσι, ο καθένας προσπαθούσε να τα φέρει βόλτα και να κάμει μια καινούργια αρχή. Τα σχολεία είχαν αρχίσει να λειτουργούν-κυρίως στα αστικά κέντρα- με κανονικούς ρυθμούς και μεις οι μαθητές με τις πάνινες τσάντες ή τα βιβλία στα χέρια πηγαίναμε καθημερινά στο σχολείο. Τότε δεν υπήρχαν τσάντες πολυτελείας, ούτε κασετίνες με μπογιές και μολύβια. Ένα μολύβι, μια πένα, ένα μελανοδοχείο και όλα τα άλλα γίνονταν εκ των ενότων.

Οι γονείς μου και άλλοι άνθρωποι που είχαν εκπατριστεί λόγω του Εμφυλίου, ξαναγύρισαν στα χωριά τους. Μερικά παιδιά και εγώ μείναμε πίσω, γιατί πηγαίναμε στο Γυμνάσιο. Η διαμονή μας και η διατροφή μας μακριά από τα σπίτια μας είχε γίνει προβληματική. Η όλη εξυπηρέτηση σχετικά με τη διατροφή γινόταν αποκλειστικά από το χωριό με εβδομαδιαίες αποστολές τροφίμων, με καλάθια. Ήταν μια λύση, γιατί δεν υπήρχε και άλλη. Κάθε Σάββατο μας έστελναν το "καλάθι" με διάφορα φαγώσιμα. Απλά πράγματα. Το ψωμί της εβδομάδας, το τυρί και τα ανάλογα αυγά, που τα είχαμε βαρεθεί και τα ανταλλάσσαμε στα παντοπωλεία με σταφιδίνη ή χαλβά, τον επονομαζόμενο "ξάδερφο".

Το Σάββατο ήταν για τη μαθητοπαρέα ημέρα γιορτής, ιδιαίτερα, αν το καλάθι είχε μέσα και κανένα τηγανισμένο κοτόπουλο. Σ' αυτό το γεγονός έπαιρναν άπαντες μέρος. Βλέπετε, το θεωρούσαμε ως κάτι το ιδιαίτερο. Η αποστολή γινόταν από το χωριό με ένα πεπαλαιωμένο αυτοκίνητο, τον επιλεγόμενο "Καρνάβαλο". Καμιά φορά, αν δεν ήσουν παρών, το καλάθι έκανε φτερά, μαζί με το κοτόπουλο· κατά λάθος, άλλαζαν τα καλάθια, αλλά αυτό συνέβαινε σπανίως.

Η διαμονή μας στην πόλη δεν ήταν και η καλύτερη. Διαλέγαμε σπίτια -πες παραγάκια- στα μέτρα μας. Κυρίως αυτά ήταν μικρά δωματιάκια στη σειρά, χωρίς φως, θέρμανση και τρεχούμενο νερό. Για όλες τις χρήσεις είχαμε τουλούμπα στην αυλή. Όμως, το πόσιμο νερό, το κουβαλούσε η σπιτονοικοκυρά ή η κόρη της από το αρτεσιανό, που είχε νερό τρεχούμενο και χωνευτικό. Τι να χωνέψουμε!

Τις χειμωνιάτικες νύχτες βάζαμε "μαγκάλι": κάναμε θράκα από καυσόδυλα και τα τοποθετούσαμε στο μαγκάλι. Όταν στάχτωνε η θράκα, στήναμε γύρω γύρω 5-6 φέτες ζυμωτό ψωμί, για να γίνουν "καψάλες", δηλαδή φρυγανιές· θα τις τρώγαμε με τυρί ή σταφιδίνη. Αυτό ήταν και το βραδινό μας φαγητό. Έπειτα, πίναμε νερό και έτσι το στομάχι ήταν γεμάτο. Ήμασταν λίγο πολύ προσγειωμένοι και γιαυτό δεν είχαμε και απαιτήσεις.

Όταν άρχιζε η άνοιξη, τα πράγματα άλλαζαν. Ζούσαμε φτωχικά και σε ένα περιβάλλον χωρίς ανέσεις, αλλά η φύση μάς αποζημίωνε. Στο χώρο που μέναμε είχαμε μεγάλη άπλα. Ένα μεγάλο οικόπεδο με οπωροφόρα δέντρα και ένα γύρο από ακακίες, που τον καιρό αυτό ήταν ανθισμένες· με το λεπτό τους άρωμα σκέπαζαν τη φτωχική μας γειτονιά.

Βέβαια, τα παιδιά μας σήμερα δεν μπορούν να καταλάβουν σε βάθος την κατάσταση εκείνη που περάσαμε εμείς, και γιαυτό εν πολλοίς δεν πιστεύουν, όταν τους διηγούμαται σκηνές της τότε καθημερινότητας. Τελικά, δεν μπορούν να καταλάβουν τις συνθήκες και τον τρόπο ζωής μας στη διάρκεια των μαθητικών σπουδών μας· μάλλον από μέσα τους λένε: "Τι παραμύθια είναι αυτά!" Σε μια αποστροφή του λόγου ένα συγγενικό μου πρόσωπο, ο Ιωακέμ, με ρώτησε ποιος άναβε το πρώι το καλοριφέρ, ποιος ετοίμαζε το πρωινό και ποιος τελικά μας πήγαινε σχολείο. Όταν όμως είδε την έκπληξη στο πρόσωπό μου, και όταν εν συνεχεία χαμογέλασα, παραξενεύτηκε. Ασφαλώς, του εξήγησα έπειτα τι συνέβαινε πριν από μισόν αιώνα και βάλε! Φαίνεται ότι το μισοπίστεψε. Μετά από μικρή σιωπή, είπε: Είστε παιδιά της "τύχης" και, αν είναι έτσι, έχω για εσάς μεγάλο θαυμασμό!

Η καρδερίνα

Το Νοέμβρη του 1949, αφού ο Εμφύλιος είχε ήδη λήξει, τα ημιορεινά χωριά της περιοχής μας "επαναπατρίστηκαν" και ο Δήμος Καρδίτσας εγκατέστησε στις παράγκες που ζύγιζαν μέχρι τότε οι οικογένειες των ορεινών, διάφορους άστεγους κατοίκους της Καρδίτσας. Όσοι από εμάς μείναμε στην πόλη γιατί φοιτούσαμε στο Γυμνάσιο, αναγκαστήκαμε να αναζητήσουμε στέγη, άλλοι σε ενοικιασμένα δωμάτια-τρώγλες και άλλοι σε πρόχειρες κατασκευές κοντά στις παράγκες, οι οποίες κατασκευές χρησιμοποιούνταν μέχρι τότε από τις οικογένειες μας, ως μαγειρεία ή στάβλοι. Μια τέτοια κατασκευή είχε χτίσει και ο πατέρας μου για να στεγάζει τη φοράδα. Την καθαρίσαμε, ανοίξαμε ένα μικρό παράθυρο, καλύψαμε τα γυμνά δοκάρια της στέγης με μπλέ χαρτί, χτίσαμε ένα πρόχειρο τζάκι και εκεί πέρασα το χειμώνα του 1949-50.

σκιερό.

Μεγάλο πρόβλημα ήταν και η τρομερή ζέστη, αλλά και τα κουνούπια. Μόλις σουρούπωνε στρατιές από κουνούπια πολιορκούσαν το σπίτι και για να τ' αποφύγουμε έπρεπε να κρατούμε πόρτες και παράθυρα κλειστά. Με κλειστά πορτοπαράθυρα όμως σκάγαμε από τη ανυπόφορη ζέστη.

Μια ευχάριστη νότα μέσα σε όλα αυτά ήταν η καρδερίνα. Στο οικόπεδο υπήρχε μια τουλούμπα, που έδινε πολύ δροσερό νερό, όχι όμως πόσιμο, γιατί δεν γνωρίζαμε το μικροβιακό του φορτίο. Η τουλούμπα πλαισιωνόταν από δυο κυδωνίες που εκτός από τα μεγάλα ψωμοκύδωνα, έκαναν και περίφημη σκιά. Σε μια από εκείνες τις κυδωνίες είχα κρεμασμένο το κλουβί της καρδερίνας. Την καρδερίνα εκείνη την είχα από τότε που εγκαταστάθηκα στο σπίτι, σχεδόν τρία χρόνια, και την περιποιόμουν και την αγαπούσα, σαν σύντροφό μου. Τα πρωινά συνήθιζα να διαβάζω στη σκιά των κυδωνίων που ήταν πολύ δροσερά. Μόλις με έβλεπε η καρδερίνα, φτεροκοπούμε μέσα στο κλουβί της, σαν να με υποδεχόταν και άρχιζε το κελάρηδημα με ατέλειωτες τρύλιες. Το φθινόπωρο, φεύγοντας από το σπίτι, την απελευθέρωσα τη καρδερίνα, αν και μου την ζητούσε επίμονα κάποιος φίλος, και πολύ λυπήθηκα που την αποχωρίστηκα. Παρηγοριόμουν όμως με τη σκέψη ότι, τουλάχιστο θα είναι ελεύθερη. Αργότερα πληροφορήθηκα από τους γείτονες ότι η καρδερίνα για πολύ καιρό κελαθδούσε επάνω στις κυδωνίες και το βράδυ έμπαινε και κοιμόταν στο κλουβί της. Ύστερα δεν την ξανάκουσαν...

Λάμπρος Γριβέλλας

Αρχαία ρητά

*Μισώ τον άνδρα τον διπλούν πεψυκότα,
χρηστόν λόγιοισι, πολέμιον δε τοις τρόποις.*

(Μισώ τον διπρόσωπο που είναι αγαθός στα λόγια αλλά εχθρικός στις πράξεις.)

Φωκυλίδης ο Μιλήσιος (5ος αι. π.Χ.)

* * *

*Ον πάνι ημίν ούτω ψροντιστέον, τι ερούσιν οι
πολλοί ημάς, αλλ' οτι ο επαϊνω περί των
δικαίων και αδίκων.*

*(Δεν πρέπει να νοιαζόμαστε πολύ για το π θα πει
για μας ο κόσμος, αλλά τι θα πει εκείνος
που ξέρει καλά για τα δίκαια και τα αδίκα)*

ΠΛΑΤΩΝΑΣ (Κρήτων)

*Να μη χαίρεσαι για τη συμφορά κανενός,
γιατί η τύχη είναι κοινή και το μέλλον άγνωστο.*

Σόλων ο Αθηναίος

* * *

*Ανέξεται δ' αρετά, χλωραίς εέρσαις ως ότε
δένδρεον άσσει, εν σοφοίς ανδρών αερθείσ' εν
δικαίοις τε προς νηρόν αιθέρα.*

*(Όπως το δέντρο μεγαλώνει στον καθαρό αέρα
με τις δροσιές, έτσι και η αρετή μεγαλώνει
στους σοφούς και δίκαιους ανθρώπους)*

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Βιβλιοπαροντασία

Κυκλοφόρησε πρόσφατα το δωδέκατο βιβλίο του φίλου, συναδέλφου και συγχωριανού Λάμπρου Γριβέλλα, ο οποίος θεωρείται ένας από τους πολυγραφότατους δασκάλους εν ζωή. Το συγγραφικό έργο του Λάμπρου Γριβέλλα είναι τεράστιο και ογκώδες και καλύπτει όλα τα είδη του πεζού λόγου.

Πέραν των δώδεκα βιβλίων που εξέδωσε κατά καιρούς, έγραψε άφθονα άρθρα, στον Πρωινό Τύπο, στα Ζωγλοπίτικα Χρονικά, στα περιοδικά Γνώση και Γνώμη και Καρδιτσώτικα Χρονικά καθώς και σε εφημερίδες και περιοδικά διαφόρων συλλόγων. Έκανε αμέτρητες βιβλιοπαρουσιάσεις, εισηγήσεις σε διάφορα συνέδρια, ιστορικά, λαογραφικά, παιδαγωγικά κτλ. που όλα μαζί συναθροισμένα αποτελούν ένα αξιόλογο, εντυπωσιακό και μεγάλο συγγραφικό έργο, άξιο θαυμασμού, που για την παραγωγή του δαπανήθηκε χρόνος δεκαετιών, εργατικός μόχθος, σκληρή μελέτη και πείσμανα έρευνα. Χαρισματικός στην πένα, επιδέξιος στο χειρισμό του λόγου με γλαφυρό ύφος και γλώσσα ρέουσα και κρυστάλλινη, αιχμαλωτίζει τον αναγνώστη των βιβλίων του και τον καθηλώνει στο κάθισμα μέχρι εξαντλήσεως αυτού.

Το εκπληκτικό, το εντυπωσιακό συνάμα και πολύ σημαντικό είναι ότι ο συγγραφέας αποφάσισε να καταπιεστεί με την καταγραφή και εξιστόρηση της μεγάλης αυτής οικογένειας των Αγράφων με σχεδόν ελάχιστα, ανύπαρκτα γραπτά στοιχεία, διότι για την δυναστεία των Ζωγλοπιταίων μόνον προφορικά, διάσπαρτα στοιχεία υπήρχαν και αυτά σιγά - σιγά τα κατάτρωγε, τα κατάπινε ο χρόνος. Άλλωστε σχεδόν κλείνει ένας ολόκληρος αιώνας αφότου ο τελευταίος γόνος των Ζωγλοπιταίων πούλησε το 1927 το αρχοντικό τους, που διέθεταν στη Ραχούλα, καθώς και τα ελάχιστα απομεινάρια της μεγάλης, πάλαι ποτέ, περιουσίας. Η οικογένεια της δυναστείας των Ζωγλοπιταίων παύει να υπάρχει στην περιοχή μας και την ιστορία αυτών την καλύπτει η αχλή και η σκόνη της λησμονιάς. Ο συγγραφέας όμως για να θεμελιώσει και να στηρίξει το συγγραφικό του έργο χρειάζονταν πηγές και ιστορικά ντοκουμέντα, τα οποία υπήρχαν βέβαια, εδώ και εκεί, καταχωνιασμένα στις παλιές εφημερίδες καλυπτόμενες από σκόνη και αραχνιασμένες στα αρχεία.

Για τον συγγραφέα η ανασύσταση, η καταγραφή της Ιστορίας των Ζωγλοπιταίων ήταν στοίχημα ζωής. Έμπειρος και ικανός, απτότος και ακούραστος, για χρόνια, με πείσμα και θέληση ρίχτηκε στην έρευνα και στην ανακάλυψη στοιχείων. Ξεσκόνισε πολλές μουχλιασμένες εφημερίδες με επιμονή και υπομονή και με το έμπειρο μάτι του ό,τι έβρισκε, μικρό ή μεγάλο, σημαντικό ή ασήμαντο στοιχείο το χρησιμοποιεί με τέχνη, φροντίδα και μαεστρία για να κατασκευάσει τα κομμάτια του ιστορικού παζλ.

Έτσι ο συγγραφέας σταγόνα - σταγόνα βρήκε το απαραίτητο υλικό, το ταξινόμησε και σιγά - σιγά άρχισε να ξετυλίγει το κουβάρι και να υφαίνει το σπουδαίο ιστορικό του έργο. Κατ' αρχάς μας προσδιορίζει χρονολογικά πότε διορίσθηκε στο κεφαλοχώρι

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Ο Δημιουργήσει Λαογραφικό Μουσείο στη δυτική αίθουσα του σχολείου στη Ραχούλα. Εκεί θα εκτίθενται παλιά υφαντά- κεντήματα, παλιά γεωργικά εργαλεία, παλιά οικιακά σκεύη, πάσης φύσεως φωτογραφικό υλικό που έχει σχέση με το χωριό και τους κατοίκους, ακόμη και παλαιά βιβλία, καθετί δηλαδή που έχει σχέση με τις δραστηριότητες των χωριανών διαχρονικά.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού πρέπει να συμβάλουμε όλοι μας. Το μουσειακό υλικό που θα προσφερθεί, θα καταγραφεί και θα φέρει ετικέτα με το όνομα του κατόχου του, η δε ασφάλειά του είναι απολύτως εξασφαλισμένη. Γι' αυτό παρακαλούνται οι κάτοικοι του χωριού μας που έχουν παλιά αντικείμενα ή εργαλεία ή φωτογραφικό υλικό και θέλουν να τα προσφέρουν για την δημιουργία του Λαογραφικού Μουσείου να επικοινωνήσουν με τα μέλη του συλλόγου:

Ευαγγελία Κωνσταντίνου: 6972183176

Κώστα Σιώκο: 6978672665

Αναστάσιο Κατσαρό: 6989724066

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΣΤΗ ΡΑΧΟΥΛΑ

Πωλείται στη Ραχούλα οικόπεδο 530 τ.μ.

Από την Αλεξάνδρα Κωστάκου-Παπαϊωάννου.

Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 210/2931941

Λάμπρος Αθ. Γριβέλλας

«Οι Ζωγλοπιταίοι: Οι προεστοί του Ζωγλοπιού και η εποχή τους»

Έκδοση του Μορφωτικού Συλλόγου Ραχούλας

Καρδίτσα 2016

Παρουσιάζει ο
Βασιλης Χρ. Καραγιάννης

Ζωγλόπι και στην ευρύτερη περιοχή εντολοδόχος της Οθωμανικής εξουσίας ο Γιαννάκης Ζωγλοπίτης. Ιστορικά δεν απέχει της πραγματικότητας. Ο συγγραφέας μας αποκαλύπτει το πραγματικό του επίθετο διότι μέχρι πρότινος ουδείς γνώριζε ότι ο Γιαννάκης Ζωγλοπίτης πριν να έλθει

στο Ζωγλόπι λεγόταν Γιαννάκης Χριστοδούλου ή Χριστοδούλοπουλος. Οι απόγονοί του πίστευαν ότι οι ρίζες τους ήταν από την Αργιθέα. Είτε από την Αργιθέα ήταν ή από άλλο μέρος της Ελλάδας πρέπει να ήταν ένα σημαντικό άτομο, γνωστό στην Πύλη ή στην Λάρισα που στο διοικητικό αυτό κέντρο υπαγόταν και το Ζωγλόπι. Το όνομα Ζωγλοπίτης το δανείστηκε από το χωριό για να δείξει ότι είναι απόλυτος και κυρίαρχος τοπάρχης του χωριού και της ευρύτερης περιοχής. Ο Γιαννάκης Ζωγλοπίτης υπήρξε άνθρωπος δραστήριος και δημιουργικός. Πολιτεύτηκε με σύνεση και άφησε καλή φήμη. Είχε όμως τραγικό τέλος.

Αρχίζοντας, λοιπόν, ο συγγραφέας από τον ιδρυτή, τον γενάρχη της δυναστείας των Ζωγλοπιταίων και ξετυλίγοντας το κουβάρι της ιστορίας, μας περιγράφει άλλες 4 γενιές Ζωγλοπιταίων οι οποίοι έδρασαν επί Τουρκοκρατίας ή επί των ημερών του ελεύθερου κράτους. Η οικογένεια των Ζωγλοπιταίων διατήρησε την αίγλη της και την δύναμη της και μετά την προσάρτηση της Θεσσαλίας, αφού μέλη της εξελέγησαν κατ' επανάληψη βουλευτές και δήμαρχοι στον νεοσυσταθέντα Δήμου Ιτάμου.

Ο συγγραφέας, με διακριτικότητα, υπεισέρχεται και εις τον ιδιωτικό βίο των μελών της δυναμικής και αρχοντικής αυτής οικογένειας και μας μιλά για τους γάμους αυτών, τον αριθμό τέκνων, τα ονόματα, τις σπουδές και τις δραστηριότητες με ακρίβεια και σαφήνεια, καθώς και για ευτυχισμένα χρόνια και τις δυστυχίες που δέρνουν ορισμένα μέλη αυτής. Το φωτογραφικό υλικό είναι πλούσιο και εντυπωσιακό για μια εποχή που η φωτογραφία μόλις γεννιέται, στολίζει δε και ομορφαίνει το βιβλίο.

Ο Λάμπρος Γριβέλλας με το τελευταίο του βιβλίο "Οι Ζωγλοπιταίοι" εμπλουτίζει την ιστοριογραφία, ξεσκονίζοντας μια σημαντική ιστορική περίοδο και φέρνει στην επιφάνεια άγνωστα αλλά σημαντικά γεγονότα. Ρίχνει άπλετο φως σ' ένα σκοτεινό κομμάτι της ιστορίας μας, διαλύει τυχόν αμφιβολίες και μας κάνει περισσότερο γνωστικούς. Οι Ζωγλοπιταίοι παρά τις όποιες συγκυρίες που αντιμετώπισαν στο διάβα τους άφησαν καλή μνήμη και οι χωριανοί μας με σεβασμό αναφέρονταν σ' αυτούς. Για τη Ραχούλα και όχι μόνο αποτελεί σπουδαίο απόκτημα διότι γνωρίζοντας την αρχοντική αυτή οικογένεια που κυριάρχησε στον τόπο μας για 150 περίπου χρόνια κατανούμε καλύτερα την εποχή που έζησαν οι πρόγονοί μας.

Τελειώνοντας συγχαίρω, από καρδιάς, το φίλο Λάμπρο Γριβέλλα για το νέο του βιβλίο "Οι Ζωγλοπιταίοι: Οι προεστοί του Ζωγλοπιού και η εποχή τους", αλλά και για το μέχρι σήμερα ογκώδες, πολύμοχθο, πολυσήμαντο, πολυσχιδές και πολύμορφο έργο του, το οποίο αποτύπωσε στο χαρτί με τη γλαφυρή του πένα. Πράγματι, μας άνοιξε νέους δρόμους και μας διεύρυνε τους πνευματικούς μας ορίζοντες. Του οφείλουμε πολλά και πρωτίστως το χωριό του, η Ραχούλα.

Ο ΘΕΡΟΣ ΚΑΙ Τ' ΑΛΩΝΙΑ

Για να θυμούνται οι παλαιότεροι και να μαθαίνουν οι νεότεροι

Τέτοια εποχή άρχιζε το βάσανο του θερισμού και όλο το χωριό βρισκόταν στο πόδι. Πανστρατιά, άντρες, γυναίκες, ακόμα και τα παιδιά για να θερίσουν, να δέσουν και να μεταφέρουν στ' αλώνια το λιγοστό σιτάρι τους. Με το δρεπάνι, μέσα στο λιοπύρι ολημερίς να στεγνώνει ο λαιμός και να προσπαθούν να ξεδιψάσουν με το χλιαρό νερό της βουτσέλας· και το μεσημέρι, από την κούραση, να μην κατεβαίνει άλλο εκτός από το δροσερό σκορδάρι!

Με τα γαϊδουρομούλαρα μετέφεραν το θερισμένο σιτάρι στ' αλώνια, κι ύστερα άρχιζε το μαρτύριο του αλωνισμού με τη δοκάνη· αλώνισαμα, λίχνισμα, δρεμόνισμα, μεταφορά του σιταριού και του άχυρου στο χωριό. Κι όλα αυτά για το ψωμί της φαμελιάς 2-4 μηνών· να μείνει και για καμιά πίτα και για τα πρόσφορα της εκκλησιάς. Για τους υπόλοιπους μ